Logistika humanitárních akcí na příkladu oblasti zasažené tornádem

Bc. Eva Vavříková

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav logistiky

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	**Bc. Eva Vavříková**
Osobní číslo:	**L20419**
Studijní program:	**N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace:	**Bezpečnost logistických systémů**
Forma studia:	**Prezenční**
Téma práce:	**Logistika humanitárních akcí na příkladu oblasti zasažené tornádem**

Zásady pro vypracování

1. Proveďte literární rešerši zahrnující oblast humanitární pomoci.
2. Zpracujte analýzu dat v oblasti humanitární a dobrovolnické činnosti při mimořádné události, včetně dotazníkového šetření.
3. Na základě výsledků analýzy navrhněte případné změny a opatření ke zlepšení aktuálního stavu.
4. Navrhněte scénář/schéma postupu pro organizace, jak se zachovat při mimořádné události.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. GONZALEZ-FELIU, Jesus. *Handbook of Research on Urban and Humanitarian Logistics*. IGI Global, 2019. ISBN 978-5225-8160-4.
2. KORECKI, Zbyšek a spol. *Distribuce humanitární pomoci a udržitelnost subjektů v humanitární operaci*. Ostrava, 2015. ISBN 978-807-4182-440.
3. SMETANA, Marek. *Humanitární pomoc při zvládání rozsáhlých mimořádných událostí.* Ostrava, 2013. ISBN 978-80-7385-138-5.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Jakub Trojan, MSc, Ph.D.**
Ústav environmentální bezpečnosti

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2021**
Termín odevzdání diplomové práce: **6. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5.8.2022

Jméno a příjmení studenta: Bc. Eva Vavříková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá logistikou humanitárních akcí. Pro příklad jsou zvoleny oblasti zasažené tornádem. Teoretická část je orientovaná na pojmy z logistiky, mimořádných událostí, humanitárních organicích a další oblasti, které se zabývají touto problematikou. Praktická část je cíleně zaměřená na organizaci Český červený kříž. Zabývá se jeho reakcemi a postupy při tornádu, které se vyskytlo na jižní Moravě. Získává a vyhodnocuje, informace o tom, jak si Český červený kříž vedl ohledně logistiky a organizace práce v daných obcích, z pohledu dobrovolníků. Díky dotazníku byl navrhnut i scénář, jak mají organizace postupovat při mimořádných událostech.

Klíčová slova: logistika, humanitární pomoc, tornádo, Český červený kříž

ABSTRACT

The thesis deals with the logistics of humanitarian actions. For example, areas affected by a tornado are chosen. The theoretical part is oriented on concepts of logistics, emergencies, humanitarian organisations and other fields that deal with this issue. The practical part is specifically focused on the Czech Red Cross. It deals with its response and procedures during the tornado that occurred in South Moravia. It obtains and evaluates information on how the Czech Red Cross performed in terms of logistics and organisation of work in the municipalities concerned, from the perspective of volunteers. Thanks to the questionnaire, a scenario was also proposed on how the organisations should proceed in emergencies.

Keywords: logistics, Czech Red Cross, humanitarian aid, tornado

„ Per humanitatem ad pacem – Humanitou k míru“

Český červený kříž

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu diplomové práce RNDr. Jakubovi Trojanovi, MSc, Ph. D. za vedení a rady při zpracování závěrečné práce.

Dále bych chtěla poděkovat celé mojí rodině a všem, kteří mě podporovali po celou dobu studia.

Na závěr speciální poděkování organizaci Český červený kříž, který mi poskytla užitečné informace. Díky nim jsem měla možnost nahlédnout do dané problematiky a pochopit o jak důležitou a složitou práci se ve skutečnosti jedná.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD **9**
CÍLE A METODY PRÁCE **11**
I TEORETICKÁ ČÁST **12**
1 LOGISTIKA **13**
1.1 VÝZNAM LOGISTIKY V KRIZOVÝCH SITUACÍ 13
1.2 LOGISTICKÁ KOMUNIKACE V KRIZOVÉ SITUACI 14
1.3 TRANSPORT A PŘEVOZ PRODUKTŮ V KRIZOVÉ SITUACI 14
1.4 HUMANITÁRNÍ LOGISTIKA 14
2 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI **16**
2.1 ANTROPOGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI 16
2.2 NATUROGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI 16
2.3 POVODNĚ 17
2.4 ZEMĚTŘESENÍ 17
2.5 TORNÁDO 18
2.5.1 Fujitova stupnice 18
2.5.2 Tornáda v České republice 19
2.5.3 Výrazná tromba 20
3 IZS A KRIZOVÉ STAVY V ČR **21**
3.1 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM 22
3.2 ZÁKLADNÍ SLOŽKY IZS 22
3.2.1 Zdravotnická záchranná služba 22
3.2.2 Policie České republiky 22
3.2.3 Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany 23
3.3 OSTATNÍ SLOŽKY 23
3.4 KOORDINACE SLOŽEK IZS V MÍSTĚ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI 23
4 HUMANITÁRNÍ POMOC A HUMANITÁRNÍ ORGANIZACE V ČESKÉ REPUBLICE **25**
4.1 DRUHY HUMANITÁRNÍ POMOCI 25
4.2 FÁZE HUMANITÁRNÍ POMOCI 26
4.3 HUMANITÁRNÍ ORGANIZACE V ČESKÉ REPUBLICE 27
4.3.1 ADRA 27
4.3.2 Člověk v tísni 28
4.3.3 Charita 28
4.3.4 Diakonie ČCE 29
5 ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ **30**
5.1 CO PŘEDCHÁZELO VZNIKU ČERVENÉHO KŘÍŽE 30

5.2 MEZINÁRODNÍ HNUTÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE 30
5.3 MEZINÁRODNÍ VÝBOR ČERVENÉHO KŘÍŽE 31
5.4 NÁRODNÍ SPOLEČNOSTI MEZINÁRODNÍHO HNUTÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE 32
5.5 MEZINÁRODNÍ FEDERACE SPOLEČNOSTÍ ČERVENÉHO KŘÍŽE A ČERVENÉHO PŮLMĚSÍCE 32
5.6 ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ V ČESKOSLOVENSKU A V ČESKÉ REPUBLICE 33
6 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI 35
II PRAKTICKÁ ČÁST 36
7 TORNÁDO NA JÍŽNÍ MORAVĚ 2021 37
8 OBLASTI POSTIHNUTÉ TORNÁDEM 40
8.1 HRUŠKY 40
8.3 MIKULČICE 41
8.4 LUŽICE 42
8.5 HODONÍN: KAPŘISKA, BAŽANTNICE + PÁNOV 43
9 ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ 45
9.1 PRVNÍ REAKCE 45
9.2 KOORDINACE A INFORMACE 46
9.3 ZŘÍZENÍ LOGISTICKÝCH SKLADŮ 46
9.3.1 Dům kultury Hodonín 47
9.3.2 Zimní stadion 48
9.3.3 Centrální sklad Tabačka 49
9.4 DOPRAVA 50
9.5 ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ V TERÉNU 51
10 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ 53
11 NÁVRH OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU 63
12 NÁVRH SCÉNÁŘE POSTUPU PRO ORGANIZACI, JAK SE ZACHOVAT PŘI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI 65
ZÁVĚR 72
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 74
ELEKTRONICKÉ ZDROJE 75
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 79
SEZNAM OBRÁZKŮ 80
SEZNAM GRAFŮ 81
SEZNAM TABULEK 82
SEZNAM PŘÍLOH 83

ÚVOD

V důsledku klimatických změn, dochází stále častěji k mimořádným událostem ve světe i v České republice, např. povodně, zemětřesení, požáry aj. Průměrná denní teplota na Zemi neustále stoupá v důsledku toho tají ledovce, zvedá se hladina moří a zmenšuje se plocha pevniny. Pobřežní státy se potýkají s ubývající rozlohou a obyvatelé se stěhují více do vnitrozemí. Zvyšujících se teplota má za následek vysychání půdy, jezer a vodních toků. Celkově ubývají podzemní zásoby sladké vody. Nedostatkem vody trpí příroda i obyvatelstvo Země. V důsledku sucha a nedostatku dešťových srážek vznikají rozsáhlé požáry, které mají devastující následky. Při těchto stále častějších mimořádných událostech jsou zapotřebí veškeré složky IZS. Kvůli velkým rozsahům mimořádných událostí, které se začínají dotýkat i obytných zón, musí být vyhlášeny krizové stavy a aktivovány humanitární organizace pro zasažené obyvatele. Ve světě působí množství humanitárních organizací. Ty se podílejí na humanitární pomoci pro potřebné lidi. Zajišťují základní životní potřeby, záchranářskou a materiální pomoc, finanční pomoc a poradenskou pomoc zaměřenou na sociální humanitární oblast, poskytování azylu. Aby tato pomoc byla efektivní, jsou zapotřebí kvalitní logistické toky. Tato pomoc poskytována dobrovolně bez nároku na zisk a odměnu.

I v České republice narůstá počet mimořádných událostí a do povědomí lidí se čím dál více dostává důležitost humanitární pomoci. V nedávné historii již byly zaznamenány rozsáhlé mimořádné události, které zapříčinily nenahraditelné škody na majetku i na lidských životech. Povodně na Moravě 1997, povodně v Čechách 2002, povodně v Libereckém kraji 2010, požár lesa u Bzence 2012 a tornádo na jižní Moravě 2021. Jelikož tornádo zdevastovalo oblast v blízkém okolí mého bydliště, začala jsem se více zajímat o tuto problematiku a téma jsem si vybrala k vypracování diplomové práce. Největší podíl na humanitární pomoci dané události měl Český červený kříž. V diplomové práci je proto podrobněji popsána samostatná organizace Český červený kříž a průběh jeho humanitární pomoci.

Cílem diplomové práce je zpracovat analýzu dat v oblasti humanitární a dobrovolnické činnosti při mimořádné události. A na základě zjištěných výsledků z analýzy byly navrhnuté případné změny pro zlepšení aktuálního stavu. Byli zjištěny nedostatky a slabá místa v komunikaci, logistice a organizaci mezi humanitární organizací a místními samosprávami. Následně bylo navrhnuto schéma postupu pro humanitární organizace, jak se příště zachovat při mimořádné události.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část se věnuje logistice a jejímu významu v krizových situacích, rozdělení a pojmenování mimořádných událostí a popis tornáda. Dalším bodem jsou popsány složky IZS a krizové stavy v České republice, jak funguje humanitární pomoc a jaké jsou humanitární organizace v České republice a posledním bodem je seznámení s organizací Český červený kříž, jeho historií a činností. Praktická část diplomové práce popisuje vznik a průběh tornáda na jižní Moravě v roce 2021, jeho následky a škody v zasažených oblastech. Následuje popis činností, první reakce a koordinace organizace Českého červeného kříže. Dále je uveden souhrn odpovědí na dotazníkové šetření, návrh opatření ke zlepšení aktuálního stavu a posledním bodem je návrh schématu/ scénáře postupu pro organizace, jak se zachovat při mimořádných událostech.

CÍLE A METODY PRÁCE

Diplomová práce je zaměřená na logistiku humanitárních akcí. Pro příklad jsou uvedeny oblasti zasažené tornádem. V teoretické části byla použita odborná literární rešerše a veřejně dostupné elektronické zdroje např. stránky HZS a stránky ministerstev České republiky. Pomocí sběru dat a následného vyhodnocení bylo zjištěno, jak moc je důležitá spolupráce logistiky při humanitárních akcích, co to vlastně znamená humanitární pomoc. Byly vybrány konkrétní humanitární organizace, které se podílely na pomoci obcím zasažených tornádem.

Cílem diplomové práce bylo analyzovat data v oblasti humanitární a dobrovolnické činnosti při mimořádné události, včetně dotazníkového šetření. Mimořádnou událostí bylo tornádo, které se vyskytlo na jižní Moravě v roce 2021. Tato data byla získána za pomoci organizace Český červený kříž. Pro uskutečnění sběru dat bylo zapotřebí sestavit dotazník, který byl zaměřený na dobrovolníky, kteří se zúčastnili a pomáhali v zasažených oblastech. Na základě výsledků dotazníku pro dobrovolníky a rozhovoru se členy Českého červeného kříže, byly navrhnuty změny a opatření ke zlepšení stavu při mimořádné události. Posledním bodem diplomové práce bylo navrhnout scénář/ schéma, jak se mají organizace zachovat při dalších mimořádných událostech.

Pro zpracování teoretické části byly použity metody jako sběr dat a literárních rešerší. Za pomoci rozhovoru s členy Českého červeného kříže bylo možné sepsat jednotlivé kroky a první reakce. Pomocí dotazníku, syntézy, dalších rozhovorů a pozorováním bylo možno zjistit, co dobrovolníkům scházelo pro pozdější lepší organizaci při mimořádných událostech. Díky tomu se mohl vyhodnotit aktuální stav a navrhnout zlepšení.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LOGISTIKA

Logistiku lze definovat jako: *„Logistika je soubor všech činností, sloužících k poskytování potřebného množství prostředků s nejmenšími náklady tam a tehdy, kde a kdy je po nich poptávka“*. (Pernica, 2008)

Logistika je dnes běžným pojmem. Její historie sahá do 9. století, kdy se její prvky začaly objevovat v armádě. V roce 1600 se význam pojmu logistika posuzuje směrem k praktickému počítání s čísly. (Štůsek, 2007)

Renesance logistiky nastala v období 2. světové války, kdy bylo zapotřebí organizační a materiálové zabezpečování určité aktivity, určitého projektu. Předchůdcem logistiky byly dva směry, které vedle sebe existovaly a vzájemně se doplňovaly. Jsou to:

- Směr vojenský,
- směr civilní. (Bakešová & Křesťan, 2008)

1.1 Význam logistiky v krizových situací

Účelem logistiky v krizových situacích je zdokonalení všech procesů (materiálových a informačních). Logistiku v krizových situacích lze chápat jako soubor činností od privátního sektoru přes veřejnou správu (obce). Uvnitř veřejné správy (spolupráce orgánů obce) a od veřejné správy k občanovi. Veřejná správa hraje klíčovou roli při uplatňování principů a funkcí logistiky, při řešení mimořádné události nebo krizových situací v ochraně obyvatelstva. (Urban & spol, 2010)

Organizace logistických činností v krizových situacích je závislá na kvalitě a množství informací, které jsou k dispozici. Rozhodování o organizaci krizové situace vychází z těchto fází:

- Určení problému,
- nahromadění dat,
- stanovení odměnitelných výsledků,
- srovnání a vyhodnocení variant,
- výběr ideální varianty – stanovení rozhodnutí,
- přichystání provedení,
- uskutečnění,

- přezkoumání vykonávání a odlišností. (Bakešová & Křesťan, 2008)

Úkolem logistiky v krizových situacích je zpracovat rozdělení materiálu a služeb následovně:

- Náležité služby a materiál (zboží),
- náležité množství,
- náležitý stav,
- náležitý prostor,
- náležitá doba,
- náležitý spotřebitel,
- nejnižší náklady. (Pernica, 2005)

1.2 Logistická komunikace v krizové situaci

Kvalitní logistická komunikace je důležitá pro dosažení efektivního a kvalitního zabezpečení všech fází vzniklé krizové situace. (Urban & spol, 2010) Při komunikaci provádění záchranných a likvidačních pracích mezi jednotlivými státními orgány, územními samosprávnými orgány a mezi složkami integrovaného záchranného systému se využívají prostředky pro hlasový a datový přenos informací veřejné i neveřejné telekomunikační sítě. (ČESKO, 2000)

1.3 Transport a převoz produktů v krizové situaci

Mezi základní činnosti logistického řetězce náleží doprava a přeprava výrobků. Materiál a zboží je přepravováno do místa spotřeby, popřípadě do místa určeného k jejich likvidaci. Materiál se posouvá buď do skladů nebo k zasahujícím členům integrovaného záchranného systému v místě krizové situace, popř. přenos k postiženému obyvatelstvu. Je nezbytné vybrat tu nejefektivnější trasu a vhodného dopravce. (Urban & spol, 2010)

1.4 Humanitární logistika

Humanitární logistika je nejdůležitějším článkem při katastrofách. Je definována jako proces plánování, uplatnění, přezkoumávání efektivního a nákladově účinného toku materiálu a výrobků z místa původu do místa potřeby pro splnění požadavků konečného adresáta. (Haavisto & spol, 2016)

Neméně důležité jsou i blízké informace mezi těmito místy. Dodavatelský řetězec a logistika může mít cennou hodnotu při humanitární pomoci. Jednoduše řečeno se jedná o proces obsahující mobilizaci jedinců, dovedností a vědomostí zdrojů na pomoc lidem postiženým pohromou. Logistika při humanitární pomoc je nejdražší článek při jakékoliv záchranné operaci. (Thomas, 2021)

2 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Mimořádnou událostí se rozumí podle zákona 239/2000 o integrovaném záchranném systému jako: *„Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“. (*ČESKO, 2000 a)

Mimořádné události ovlivňují a budou čím dál více ovlivňovat naše životy a životní prostředí. Klimatické změny, nehody v dopravě i lidská společnost nejvíce zapříčiňují mimořádné události. Časté důsledky mimořádných událostí se projevují zejména na ekonomice a bezpečnosti obyvatelstva. Nevratné dopady jsou pak na životech a životním prostředí. (Záchranný kruh, 2022)
Mimořádné událostí, které májí rozsáhlé následky, aktivují krizové situace, při kterých se musí vyhlásit krizové stavy, viz kapitola 3. o IZS a krizových situacích.

2.1 Antropogenní mimořádné události

Antropogenní mimořádné události jsou vyvolány působením člověka např. žhářství. V posledních letech jsou nejvíce nebezpečné teroristické útoky směřované na měkké cíle (obyvatelstvo). Tyto útoky jsou nebezpečné svou brutalitou, naplánovanou organizací, a hlavně svou hrubostí a bezohledností. Mají za úkol ohrozit co největší počet nevinných lidí a vyvolat psychologický efekt strachu a ohrožení. Postupy uskutečnění teroristického útoku mohou být odlišné, od podezřelé zásilky přes sebevražedné násilníky. (Generální ředitelství HZS, 2019)

Antropogenní mimořádné události se dělí na:

- **Technogenní** – narušení funkčnosti komunikací a kritické informační infrastruktury. Omezené až úplné zastavení dodávek jídla, pití a elektrické energie, např. radiační havárie,
- **sociogenní** – terorismus, přesídlování velkého počtu lidí,
- **ekonomické** – omezení až zastavení finančního hospodářství státu. (Paulus & spol, 2015)

2.2 Naturogenní mimořádné události

Naturogenní mimořádné události jsou označeny jako přírodní pohromy. Tyto mimořádné události vznikají podzemní činností, mohou to být sopečné činnosti či zemětřesení a jejich

následky. Pohromy vznikající na povrchu země jsou náhlá zvýšení vodních hladin v důsledku přívalových dešťů, prudkého větru nebo tsunami. Dále to mohou být nenadálé posuny ledu či sněhové pokrývky. Kalamity vznikající nad povrchem země jsou doprovázeny silným větrem, bouří či silným krupobitím. Ohrožením z kosmického prostředí může být i dopad meteoritů na zemský povrch nebo druh škodlivého záření. (Paulus & spol, 2015)

Dělení naturogenních mimořádných událostí:

- **Abiotické**, způsobené neživou přírodou
    - Hydrometeorologické – vysoké teploty, sucha, záplavy, povodně, silné bouřky, sněhové kalamity aj.
    - Geofyzikální – sopečná činnost, kosmické záření, zemětřesení aj.
- **biotické**, způsobené živou přírodou: pandemie, epidemie, epizootie či epifytie – hromadné nakažení zvířat, rostlin či lidí. (Paulus & spol, 2015)

2.3 Povodně

Povodně jsou extrémní hydrologické jevy způsobené nadměrnými dešťovými srážkami, táním sněhu nebo kombinací obojího. Tento děj se projevuje přívalově nebo regionálně. Povodeň se projevuje náhlým zvýšením průtoku vodního toku, ale může být způsobena i protržením přírodní hráze, tzv. zvláštní povodeň. Pokud se voda nahromadí na povrchu území, odkud ji odvodňovací systém nestíhá odvádět, hovoříme o záplavě. (Říhá, 2011)

2.4 Zemětřesení

Půdní otřesy, které jsou zapříčiněny pohyby pod zemským povrchem nazýváme zemětřesením. V Čechách jsou mírné půdní otřesy pozorovány nejčastěji na Chebsku. Dodržováním inženýrských a architektonických pravidel pro výstavbu se nejčastěji předejde zemětřesením v aktivních oblastech. Dalším krokem pro ochranu před zemětřesením je důležité hlavně nacvičování chování a prevence obyvatel pro případné ohrožení. Sílu zemětřesení klasifikuje Richterova stupnice úrovní čísly 1 až 10. Stupeň číslo 1 je nejslabší, stupeň číslo 10 nejsilnější, tento stupeň ale nebyl nikdy zaznamenán. Na Chebsku byly nejvíce zaznamenány hodnoty do 4,1 Richterovy stupnice. Při této síle otřesů nedochází k velkému poškození na majetku ani k ohrožení lidí. (Generální ředitelství HZS, 2019)

2.5 Tornádo

Tornáda jsou podle ČHMÚ *„nahodilými projevy výrazných konvektivních bouří“,* jež *„nelze předpovídat s jednoznačným určením místa a času“* (ČHMÚ a, 2021)
Tornádo je rychle se točící vír v horizontální rovině s vertikální osou rotace. Spouští se shora dolů k zemskému povrchu, kterého se musí dotknout, přičemž má potenciál způsobit na zemském povrchu značné lokální škody. Tornáda jsou charakteristickým projevem supercel, a nejvíce se objevují hlavně v Severní Americe. (ČSM, 2017)

Tornádo se pohybuje v horizontální rovině o šířce desítek až stovek metrů. Trvá od několika sekund do několika desítek minut. Má tvar rotujícího sloupu či nálevky. Ve víru může dosáhnout rychlosti 300 m/s, což je přes 1000 km/h. Tornáda se vyvíjejí téměř neočekávaně a dají se dopředu těžko monitorovat. Výstraha před tornádem bývá možná jen několik minut dopředu. Při výskytu tornáda jsou pro člověka největším nebezpečím létající předměty, pohybující ve velké vzdálenosti a v různé výšce. Nejlepším způsobem, jak se ochránit je ukrýt se ve sklepě nebo uprostřed stavebního či bytového jádra, pokud možno v místnosti bez oken. (Generální ředitelství HZS, 2019) Meteorologické radary, které se používají v Evropě, většinou nerozpoznají vznikající tornádo v bouřce. Jelikož v USA častěji vznikají supercely s tornády, jejich meteorologické radary jsou přímo navrhnuté tak, aby dokázaly detekovat a monitorovat tornádo včas. (ČHMÚ b, 2021). Pokud se rotující vír nedotkne zemského povrchu, nazývá se trombou.

2.5.1 Fujitova stupnice

Vzhledem k tomu, že je nemožné změřit rychlost větru přímo v samotném tornádu, T.T. Fujita navrhl v roce 1971 stupnici, tzv Fujitova stupnice. Tato stupnice určuje sílu tornáda pomocí devastujícím dopadům větru. Intenzita tornáda se díky stupnici dělí na 6 stupňů. Z toho nejsilnější stupnice F5 se nachází jen ve 2 % ze všech zaznamenaných tornád. (Meteocentrum, 2021) Dělení tornáda podle Fujitovy stupnice:

- **F0 – rychlost větru do 119 km/h** = lehké poškození – polámané větve až spadlé stromy, či zřícené komíny.
- **F1 – rychlost větru 120–180 km/h** = mírné poškození – porušené až zničené střechy,
- **F2 – rychlost větru 180–250 km/h** = značné poškození – strhané komplet střechy, polámané až vyvrácené mohutné stromy,

- **F3 – rychlost větru 250–330 km/h** = vážné poškození – zcela zdemolované střechy i zdivo domů; zanechává stopu v lesích, kde jsou veškeré stromy vylomené,
- **F4 – rychlost větru 330–420 km/h** = zničující poškození – z těžkých předmětů se stává životy ohrožující zbraň, menší domy jsou srovnány se zemí, auta jsou odnášena,
- **F5 – rychlost větru je vyšší než 420 km/h** = ohromující poškození – mohutné konstrukce domů jsou zničené a zcela srovnané se zemí, větší automobily jsou odnášeny vzduchem. (Meteocentrum, 2021)

2.5.2 Tornáda v České republice

V České republice se silná tornáda vyskytují vzácně. Tornáda, která se vyskytují v České republice setrvávají běžně jen několik minut a mají většinou krátkou vzdálenost. (Karlík, 2021). Nejstarší tornádo bylo zaznamenáno 30. července 1119 kronikářem Kosmasem. Zatím poslední výskyt tornáda byl zaznamenán 24. června 2021 na Břeclavsku a Hodonínsku v Jihomoravském kraji. Kvůli menšímu výskytu, a hlavně slabších tornád, je důvod, proč se o tornádech v České republice málo mluví. Většina tornád byla zaznamenána mimo lidská obydlí, spíše v lesích a na volném prostranství, proto se o nich neví. Níže je mapa zaznamenaných tornád v České republice. (ČHMÚ & AMS a, 2012)

Obrázek 1: Mapa tornád v ČR (Zdroj: https://www.tornada-cz.cz/mapa/)

2.5.3 Výrazná tromba

Tromba je vír v atmosféře s jinou než vodorovnou osou. Tromby se rozlišuji na malé a velké tromby. Malé tromby se formují nad pevninou od země vzhůru, když je přehřátý vzduch. Často vznikají právě v pouštích. V mírných pásech je lze taky zpozorovat, a to nejčastěji na prašných plochách, kde lze zahlédnout rotační proudění prachu. V České republice mají výšku jen pár metrů a rychle se rozpadnou. Velké tromby se formují jak nad pevninou, tak nad mořem ve vyšších vrstvách ovzduší. Spouští se směrem dolů z oblaku a mohou dosahovat až zemského povrchu. Tromby se často pletou s tornádem. (ČHMÚ & AMS b, 2012) Níže je mapa tromb v České republice.

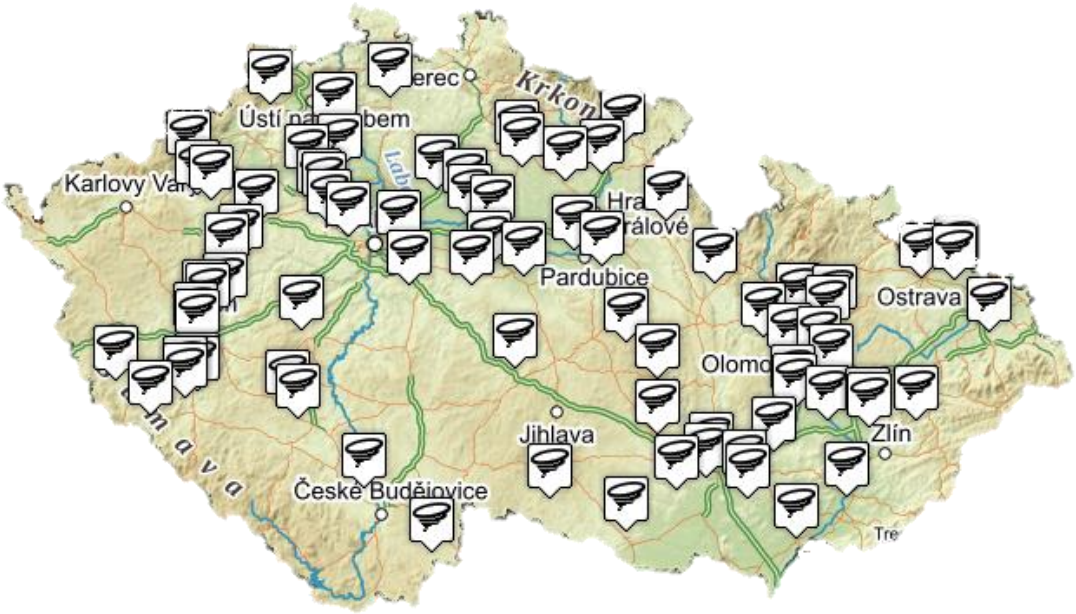

Obrázek 2: Mapa tromb v ČR (Zdroj: https://www.tornada-cz.cz/mapa/)

3 IZS A KRIZOVÉ STAVY V ČR

Krizové situace vznikají nepředvídatelně při narušení rovnováhy běžného průběhu skutečnosti, při kterém jsou ohroženy životní prostředí, životy lidí, ekonomika a hmotné statku obyvatelstva a státu. Jsou vyhlašovány čtyři druhy krizových stavů a rozlišují se na vojenské a nevojenské: (MV, 2022)

- **Stav nebezpečí**

Vyhlašuje hejtman kraje či primátor hlavního města Prahy na dobu 30 dní. V případě nebezpečí mimořádné události, nebo v případě živelné pohromy na jejich území.

- **Nouzový stav**

Vyhlašuje vláda České republiky, popř. předseda vlády České republiky, když krizová situace zasáhne více krajů nebo celé území státu. Trvá 30 dní nebo po dobu trvání krize. Prodloužení nouzového stavu musí schválit poslanecká sněmovna.

- **Stav ohrožení státu**

Vyhlašuje jej parlament České republiky na návrh vlády, pokud je ohrožen celý stát hrozbou hromadného neštěstí nebo mimořádnou událostí ohrožující svrchovanost státu nebo územní celistvost státu

- **Válečný stav**

Vyhlašuje parlament České republiky v případě vojenského konfliktu, když je stát napaden nebo se konflikt týká státu se kterým Česká republika má smlouvu o obraně. Válečný stav je nejzávažnější krizový stav a je vyhlašován na neomezenou dobu. (Vláda ČR, 2022)

K řešení krizových situací je ustanoven Ústřední krizový štáb. Je pracovním orgánem vlády. Jeho úlohou je zpracovávat návrhy na řešení mimořádných událostí, řídit, pozorovat a posuzovat opatření přijímána ministerstvy, vládou a jinými příslušnými úřady. (MV b, 2022) Krizové řízení v České republice je uvedeno krizovým zákonem č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a je popsáno jako *"souhrn řídících orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou krizové situace a jejich řešením nebo ochranou kritické infrastruktury."* Pro řešení krizových situací jsou vymezeny orgány krizového řízení. (ČESKO, 2000 b) Jedná se o:

- *"Vládu ČR,*
- *ministerstva a jiné ústřední správní úřady,*
- *Českou národní banku,*
- *orgány kraje a další orgány s působností na území kraje,*
- *orgány obce s rozšířenou působností,*
- *orgány obce."* (ČESKO, 2000 b)

3.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém plní důležitou roli záchranného systému naší země. Má několik složek, které spojuji koordinovanou činnost při zásahových a likvidačních pracích vzniklých mimořádnou událostí. Spolupracují mezi sebou složky záchranné a bezpečnostní, orgány státní správy a samosprávy. (Šenovský & spol, 2007). Záchranné práce působí k zamezení přímého rizika způsobené mimořádnou událostí. Především ve vztahu k ohrožení života, životního prostředí nebo majetku. Zlikvidování následků a škod zapříčiněné mimořádnou událostí, se nazývá likvidační práce. (ČESKO, 2000 b).

3.2 Základní složky IZS

Dle zákona č. 239/2000 Sb. tvoří základní složky integrovaného záchranného systému Zdravotnická záchranná služba, Policie České republiky a Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany. (ČESKO, 2000 b).

3.2.1 Zdravotnická záchranná služba

Mezi základní složky patří Zdravotní záchranná služba. Poskytuje neodkladnou přednemocniční péči osobám v ohrožení života nebo s vážným postiženým. Je vysílána operačním střediskem, které přijímá nepřetržité tísňové volání na telefonním čísle 155. Vyhodnotí míru naléhavosti, poskytuje asistovanou službu první pomoci po telefonu a řídí a organizuje výjezdy zdravotních výjezdových skupin. (Šín, 2017).

3.2.2 Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen Policie ČR) má za úkol chránit bezpečnost majetku, osob a veřejný pořádek. Má předcházet páchání trestné činnosti. Policie ČR neprovádí likvidační ani záchranné práce. Policie ČR spadá pod Ministerstvo vnitra. Policii ČR tvoří útvary Policie ČR s celostátní účinností, Policejní prezidium ČR v čele s policejním prezidentem a krajské ředitelství Policie ČR a útvary, které spadají pod krajské ředitelství. (ČESKO, 2008)

3.2.3 Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany

Další základní složkou je Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany (dále jen HZS ČR). Mezi hlavní úkoly HZS ČR náleží chránit zdraví a životy obyvatel, zvířat, majetku a životního prostředí před požáry a krizovými situacemi a mimořádnými událostmi. Rozsah a podmínky plnění HZS ČR stanovuje zákon č. 320/2015 Sb. o Hasičském záchranném sboru české republiky a další předpisy. (ČESKO, 2015).

3.3 Ostatní složky

Mezi ostatní složky náleží orgány ochrany veřejného zdraví, pohotovostní, havarijní, odborné a jiné služby, vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečností sbory, ostatní záchranné sbory a orgány ochrany veřejného zdraví aj. (VILÁŠEK & spol, 2014) Dalšími ostatními složkami jsou:

- Báňská záchranná služba, Speleologická záchranná služba,
- zařízení civilní ochrany, Armáda České republiky,
- hradní stráž,
- horská služba České republiky,
- obecní policie,
- neziskové organizace a sdružení občanů. (Smetana & Kratochvílová 2007)

3.4 Koordinace složek IZS v místě mimořádné události

Jednotlivé složky Integrovaného záchranného sboru mají jasně definované úlohy pro lepší spolupráci a taky proto, aby každá složka alespoň orientačně věděla úkoly ostatních složek při zásahu. IZS se řídí seznamem typových plánů. Koordinace složek IZS je dle úrovně uskutečňována třemi metodami: (Šín, 2017)

- Taktická,
- strategická,
- operační.

Taktickou úroveň zajišťuje sám velitel zásahu a je prováděna vždy, vede se na místě události. Operační úroveň je koordinována mezi velitelem zásahu a operačním střediskem.

Strategická úroveň se provádí, pokud je vyhlášen zvláštní stupeň poplachu. Při strategické úrovni jsou zapojeni starosta obce, primátor a hejtman. (MV c, 2014)

Mimořádné události se dělí dle rozsahu zasažených osob. Jelikož jsou složky IZS nepřetržitě k dispozici 24 h denně a sedm dní v týdnu, jakmile vznikne mimořádná událost, zhodnotí ji a vyhlásí stupeň poplachu. Tyto stupně poplachu ohlašuje vždy velitel zásahu podle závažnosti mimořádné události:

- 1. stupeň poplachu = 0-10 zasažených osob
- 2. stupeň poplachu = 11–100 zasažených osob
- 3. stupeň poplachu = 101–1000 zasažených osob
- Zvláštní stupeň poplachu = nad 1000 zasažených osob. (Šín, 2017)

4 HUMANITÁRNÍ POMOC A HUMANITÁRNÍ ORGANIZACE V ČESKÉ REPUBLICE

Zákon č. 151/2010 Sb., § 2, definuje humanitární pomoc jako *„souhrn činností hrazených ze státního rozpočtu, jejichž cílem je zamezit ztrátám na životech a újmě na zdraví, zmírnit utrpení a obnovit základní životní podmínky lidí po vzniku mimořádných událostí, jakož i zmírňovat dlouhodobě trvající následky mimořádných událostí a předcházet jejich vzniku a negativním následkům“*. (ČESKO, 2010)

Humanita = lidskost, cit k člověku. Slovo humanita původně pochází z latiny. Humanitární pomoc je všeobecně definována, jako působení vládních i nevládních institucí. To platí i pro dobročinné spolky, jednotlivce a různé organizace, kteří pomáhají ve prospěch obyvatel v zasažené oblasti, jak povodněmi, zemětřesením, ozbrojeným konfliktem či jiným neštěstím. (Korecki, 2015) Je důležité upozornit, že dobročinná činnost je spjatá s fyzicky, a hlavně psychicky náročnou prací. Dobrovolnici takto nejčastěji pomáhají bez nároku na finanční ohodnocení. Často totiž umí dobrovolnici dát stranou vlastní potřeby a pomáhají druhým pro vnitřní dobrý pocit. Na prvním místě je totiž pomoc všem obětem a potom napravit škody na majetku. Dále humanitární pomoc usnadňuje a zmírňuje následky mimořádných událostí. Je potřebné, aby byla pomoc co nejrychlejší a nejefektivnější. (MZV ČR, 2012)

4.1 Druhy humanitární pomoci

Na každou krizovou situaci se reaguje odlišným způsobem, ale přesto podobnými kroky. Žádná mimořádná událost není přesně stejná jako předchozí. Proto se po získaných poznatcích a následujících datech můžou metody a způsob provedení upravovat a aktualizovat. Každá katastrofa se geograficky odlišuje. (Focus, 2010) Někdy se může stejná událost vyskytnout ve stejném nebo odlišném státu, v jiném okrese či jen ve vedlejší obci. V závislosti na zasažené oblasti se můžou reakce na stejnou mimořádnou událost mírně lišit. Ale jedno mají vždy společné, každá pohroma za sebou zanechá škody. (MZV ČR, 2012) Ministerstvo zahraničních věcí České republiky rozděluje krizové situace do 3 skupin:

- Krizové situace v dopadu válečného konfliktu,
- lidmi či přírodou zapříčiněné katastrofy,

- komplexní a dlouhodobé krize. (MZV ČR, 2012)

Prvotním kritériem je precizní posouzení dané krizové situace pro co nejrychlejší a nejefektivnější práci a hlavně pomoc. Formy humanitární pomoci jsou:

- **Záchranářská**: jsou vysláni odborníci a proškolení záchranáři s potřebným vybavením,
- **materiální:** formou daru jsou poskytnuty potraviny, medikamenty, stany, deky, zdravotnické potřeby,
- **finanční:** finanční dary, dotace, příspěvky,
- **poradenská:** zaměřena na sociální humanitární oblast – informace obyvatelstva, poskytnutí azylu,
- **kombinovaná**: je to nejčastější humanitární pomoc, složená minimálně ze dvou předešlých forem. (Smetana, 2013)

4.2 Fáze humanitární pomoci

Fáze pomoci se rozdělují do třech kroků:

- **Bezprostřední pomoc**

Je nezbytně nutné, aby nastala bezprostředně v prvotním období od vzniku mimořádné události. Důležitou roli mají složky IZS pro zabezpečení a zahájení likvidační a záchranné činnosti. Nejdůležitějším krokem je zachránit co nejvíce lidí, najít je v troskách, ošetřit vážně zraněné a zajistit jejich okamžitý převoz do nejbližších nemocnic. Tato fáze trvá hodiny až dny.

- **Následná pomoc**

Po zajištění bezprostředních záchranných a likvidačních prací je zahájena následná pomoc. Začíná evakuace a zajišťování nouzového ubytování, stravování, psychologické, zdravotnické a humanitární pomoci. Fáze trvá dny až týdny.

- **Obnovovací pomoc**

Tato fáze trvá nejdéle, a to měsíce až roky. Je to dlouhodobé období směřující k navrácení situace k normálu před mimořádnou událostí. Provádí se asanační práce, obnova dopravní a

technické infrastruktury, občanského vybavení a obnova veřejného prostranství. Zde mají hlavní slovo místní samosprávy, státní správy a humanitární organizace. (Korecki, 2015)

Humanitární a následně potřebná pomoc je dostupná na postiženém místě, a to zejména prostřednictvím různých organizací.

4.3 Humanitární organizace v České republice

V České republice pracuje několik humanitárních organizací. Tyto organizace jsou aktivní nejen v České republice, ale i v ostatních zemích, kde je zrovna zapotřebí. Řídí se zákonem o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí**.** Jednou z hlavních úloh je snížit ztráty na majetku, a hlavně zamezit ztráty na životech. Dalším úkolem je obnovit důležité předpoklady pro život lidí, které zasáhla mimořádná událost. Česká republika se přihlásila k *Dobrému humanitárnímu dárcovství* a jejich zásadám. Tyto zásady jsou být neutrální, nestranný a nezávislý a dodržovat základní principy lidskosti. (MZV ČR b, 2022)

4.3.1 ADRA

ADRA Česká republika je rozvojová a humanitární organizace pomáhající lidem v nouzi v Česku i v zahraničí. Mezinárodní síť charitativní organizace ADRA, jejímž členem je i ADRA Česká republika, působí ve více než 100 zemích světa. Organizace se snaží zkvalitnit existenční podmínky pro lid, kteří žijí ve finanční nouzi.

Byla založena v USA v roce 1956 *Církví adventistů sedmého dne*. Pohotovostní fond a pobočky organizace v celém světě jsou schopné velice rychle reagovat na katastrofy a začít okamžitě pomáhat. Fond a organizace nepomáhají jenom při mimořádných událostech, ale mají i dlouhodobé projekty, na kterých společně průběžně působí a podporují je. Zásluhou místních dobrovolníků má ADRA prozkoumané prostředí a díky tomu může lidem, kteří potřebují pomoc a žijí v dané oblasti, přesněji a rychleji pomáhat. Proto je vše efektivnější, rychlejší a projekty fungují. Česká pobočka ADRA byla založena v květnu 1992. Činnost a aktivity organizace ADRA o.p.s doplňuje Nadace ADRA. (ADRA, 2022)

4.3.2 Člověk v tísni

Společnost Člověk v tísni vznikla v roce 1992 zásluhou skupiny válečných novinářů a zpravodajců, kteří nejenže přinášeli ze zahraničních cest informace o průběhu války, ale začali do zemí, kde války probíhaly, vyvážet pomoc. Člověk v tísni působí jako profesionální humanitární organizace pomáhající v krizových oblastech a podporující respektování lidských práv ve světě. Je členem Aliance 2015, což je síť sedmi evropských nevládních organizací aktivních v oblasti humanitární pomoci a rozvojových projektů. (Člověk v tísni, 2022) Zaměřuje se na:

- **Rozvojová spolupráce a humanitární pomoc**

Okamžitá humanitární pomoc lidem v nouzi při přírodních katastrofách nebo ve válečných konfliktech, dlouhodobá pomoc lidem žijícím ve špatných životních podmínkách a v chudobě (Afrika, Asie, Evropa).

- **Podpora lidských práv**

Pomoc disidentům a podpora občanské společnosti v nesvobodných zemích a státech.

- **Programy sociální integrace**

V 70 obcích České i Slovenské republiky podporují samosprávy v rozvoji obce a zlepšení sociální soudržnosti. Motivují rodiče ke vzdělávání dětí a řešení zlepšení životní situace rodiny. Podporují děti ze sociálně slabších rodin při dosažení vzdělání, tím i lepší šance na trhu práce.

- **Vzdělávání a osvěta**

Pořádá mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech. Dodává do škol filmy a vzdělávací systémy týkající se moderních dějin České republiky. Vzdělává veřejnost i pedagogy v tématech xenofobie, migrace, chudoby a rozvojové spolupráce. (Člověk v tísni, 2022)

4.3.3 Charita

Charita je nejstarší dobročinná organizace v České republice. Skládá se zhruba z 320 Charit – malé farní, diecézní nebo arcidiecézní. Charita je největším nestátním poskytovatelem zdravotních a sociálních služeb. Pomoc a projekty přispívají ke zlepšení kvality života lidí nejen v České republice, ale celkem na čtyřech kontinentech. Je členem mezinárodních organizací Caritas Internationalis a Caritas Europa. Téměř 9 tisíc zaměstnanců a několik

desítek tisíc dobrovolníků se podílí na zlepšení a zmírnění neútěšné situace lidí, které postihla nemoc, hendikep, stáří, dluhová past nebo sociální nouze. Zřizovatelem Charity v České republice je Česká biskupská konference. (Charita ČR, 2022)

4.3.4 Diakonie ČCE

Diakonie Českobratrské církve evangelické je významným poskytovatelem sociálních služeb a jednička ve speciálním školství. Pomáhá lidem v nepříznivých životních situacích, organizuje humanitární pomoc v České republice při mimořádných událostech. Více než 2000 pracovníků a 800 dobrovolníků pomáhá všem bez ohledu na náboženství, rasu, národnost nebo státní a politickou příslušnost. Zřizovatelem je Českobratrská církev evangelická. (Diakonie ČCE a, 2022)

Organizaci ročně podporuje spousta lidí, jedná se tak v řádech tisíců. Zřizují se různá zařízení, tj. školy a organizace, aby se potřebným dostala důležitá pomoc. Lidem v nouzi se věnují pracovníci i dobrovolníci. (Diakonie ČCE b, 2022) Diakonie ČCE se skládá z těchto zařízení:

- Nadační fondy,
- školské právnické osoby,
- střediska,
- organizační jednotky vytvářené středisky,
- přičleněné organizace.

Diakonie dodržuje uznávané zásady, kde jsou prosazovány kolektivní, pracovní, řídící a organizační metody. Díky jednotným hodnotám mají sehranou činnost pro potřebné lidi. (Diakonie ČCE b, 2022)

5 ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

Český červený kříž je humanitární společnost působící na celém území České republiky se sídlem v Praze. Je součástí Mezinárodního Červeného kříže, řídící se základními principy Červeného Kříže a Červeného půlměsíce. Působí v oblasti humanitární, sociální, zdravotní a zdravotně – výchovné. (Jukl & Majrichová, 2019)

5.1 Co předcházelo vzniku Červeného kříže

Za celou historii lidstva bylo vedeno velké množství válek. Stovky milionů lidí přišly o život, stovky milionů lidí bylo zraněno. Pokud zraněným nepomohli vlastní druhové, zůstali ležet bez pomoci na bojištích, kde zemřeli. Jsou dochovány zprávy z doby před naším letopočtem z Persie a Indie, že zraněným vojákům i zajatcům byla poskytována lékařská péče. Už v 6. století v Evropě vznikla náboženská sdružení zabývající se ošetřováním. V dobách křižáckých válek byli zakládány vojenské ošetřovatelské řády. Ošetřovaly zraněné a nemocné. (Jukl & Majrichová, 2019)

Od 13. století se situace začala zlepšovat. Byly zakládány nemocnice, kde řádové sestry poskytovaly primitivní první pomoc. Za napoleonských válek bylo požadováno, aby nemocnice byly prohlášeny za neutrální. Vznikala snaha o trvalou a všeobecnou úpravu pravidel v péči o zraněné. (Švejnoha, 2008)

5.2 Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce

Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce (Mezinárodní Červený kříž) je celosvětově působící mezinárodní humanitární nezávislá a apolitická instituce. Je tvořeno Mezinárodním výborem Červeného kříže, Mezinárodní federací společnosti Červeného kříže a Červeného půlměsíce a jednotlivými národními společnostmi (Červeného kříže, Červeného půlměsíce a Davidovy hvězdy). (ČČK, 2022)

Jednotným znakem byl stanoven červený kříž na bílém poli, jako pocta zemi, ve které organizace vznikla, ve Švýcarsku, jen v obráceném pořadí barev státní vlajky. V Turecku a islámských zemích je znakem červený půlměsíc a v Izraeli znak Davidovy hvězdy.

Činnost Červeného kříže je založena jak na dobrovolné pomoci školených zdravotníků a ošetřovatelů, tak na pomoci civilních osob. Jejich úkolem je zmirňovat lidské utrpení, zlepšovat životní úroveň lidí, pomáhat lidem zasaženým válkou, pohromami a neštěstím, dohlížet na dodržování humanitárního práva. (ČČK a, 2022)

Nejvyšším orgánem hnutí je Mezinárodní konference Červeného kříže a Červeného půlměsíce, zasedající každé čtyři roky. Sídlo Mezinárodního výboru je v Ženevě, schází se na konferencích. Funguje nepřetržitě již bezmála 150 let. (ČČK a, 2022)

Sedm základních principů určujících činnost Červeného kříže a Červeného půlměsíce:

- **Humanita** – předcházet nebo mírnit všechny formy lidského utrpení,
- **nestrannost** – nečinit rozdíly mezi rasou, národností, náboženstvím, sociálním postavením či politickými postoji,
- **nezávislost** – zachovat si nezávislost v rozhodování, přestože spolupracuje s vládami různých zemí,
- **neutralita** – neúčastnit se náboženských či politických sporů ani nepřátelských akcí, nevyjadřovat se k podstatě těchto sporů,
- **dobrovolnost** – pomáhat nezištně, bez nároku na zisk nebo odměnu,
- **jednota** – působit jako jedna jednotná národní společnost na celém území jednoho státu,
- **světovost** – působit celosvětově, vzájemná spolupráce národních společností. (Jukl & Majrichová, 2019)

V roce 2016 uvádělo Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce 80 milionů členů, 490 tisíc zaměstnanců a 11,6 milionů dobrovolníků. (Jukl & Majrichová, 2019)

5.3 Mezinárodní výbor Červeného kříže

Mezinárodní výbor Červeného kříže je apolitická, nezávislá a humanitární instituce. Je zakládajícím orgánem Červeného kříže, vytvořený v roce 1863 z tzv. „výboru pěti“ švýcarskými občany. Instituce je řízena *Shromážděním*. Samotný výbor je tvořen maximálně 25 členy, kteří musí být občany Švýcarska. Běžné financování Mezinárodního výboru Červeného kříže je založeno na příspěvcích ze strany vlád, které podepsaly Ženevské úmluvy a také ze strany Národních společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce. V případě financování rozsáhlých pomocných akcí se Mezinárodní výbor Červeného kříže a Červeného půlměsíce obrací se žádostí o příspěvek na Národní společnosti Červeného kříže a Červeného půlměsíce, na vlády, mezivládní a nevládní organizace. (Švejnoha, 2008)

Mezinárodní výbor Červeného kříže a Červeného půlměsíce řeší primárně humanitární pomoc vojenským a civilním obětem válek a nepokojů. Jeho hlavní aktivity jsou:

- Ochrana obětí válek, řízení pomocných akcí pro obyvatelstvo zasažené válečnými konflikty, pomoc válečným zajatcům,
- provazování mezinárodního humanitárního práva, spolupráce s vládními a mezinárodními institucemi,
- uznávání národních společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce, kontrola zachování sedmi základních principů Červeného kříže a Červeného půlměsíce,
- plnění úkolů vložené Ženevskými úmluvami. (Jukl & Majrichová, 2019)

5.4 Národní společnosti Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce

Národní společnosti Mezinárodního hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce existují ve více jak 180 zemích světa. (ČČK b, 2022) Jukl (2010) je definuje jako: „*Základní jednotky Hnutí působící na národní úrovni, kde rozvíjejí humanitární aktivity Červeného kříže a Červeného půlměsíce a jsou pomocnými organizacemi veřejné správy (vlád) při plnění jejich humanitárních úkolů.“.* Zásluhou obrovské sítě dobrovolníků po celém světě, kteří znají místní podmínky, jazyk a potřeby, může Červený kříž a Červený půlměsíc zahájit pomoc ihned po začátku katastrofy. Na lokální či národní úrovni zasahují Národní společnosti v 80 %, mezinárodní pomoc je poskytována pouze ve 20 %. (Jukl & Majrichová, 2019)

5.5 Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce

Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce je sdružením národních společností. Byla založena v roce 1919 pod názvem Liga společnosti Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Zakládajícími členy byly Národní společnost Červeného kříže z Velké Británie, USA, Japonsko, Francie a Itálie. Sídlo Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce bylo střídavě v Paříži a v Ženevě, až nakonec byla za sídlo zvolena Ženeva. (Jukl & Majrichová, 2019)

Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce má status nevládní organizace s mezinárodním charakterem a sdružuje 186 uznaných národních společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Z toho je 154 národních společností

Červeného kříže a 32 společností Červeného půlměsíce. Nejvyšším orgánem je Valné shromáždění zasedající každé dva roky. Mezi zasedáním se dvakrát ročně schází Výkonná rada. Hlavními úkoly Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce jsou pomoc národním společnostem při jejich ustavování, rozvoji a vzájemné spolupráci Národních společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce a koordinaci jejich činností. (Švejnoha, 2008)

Na rozdíl od Mezinárodního výboru Červeného kříže a Červeného půlměsíce, který je zaměřen na pomoc státům zasažených válkami a nepokoji, Mezinárodní federace Červeného kříže a Červeného půlměsíce pomáhá v oblastech zasažených katastrofami.

Federace uzavřela dohody s WHO, FAO a s OSN. Na základě dohody s OSN poskytuje pomoc uprchlíkům na celém světě. Dalšími činnostmi Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce jsou:

- Koordinace a podpora mírových programů všech národních společností, včetně programů zaměřených na mladé lidi,
- prosazování základních humanitární principů, dostupnost zdravotní péče,
- koordinace pomoci poskytované v oblastech zasažených přírodními katastrofami, epidemiemi, hladomory,
- kontrola připravenosti národních společností na tyto katastrofy. (ČČK c, 2022)

5.6 Český červený kříž v Československu a v České republice

Český červený kříž je humanitární sdružení působící na území celé České republiky. Je státem uznanou národní společností. Přímým předchůdcem Českého červeného kříže byl Československý červený kříž. K založení Československého červeného kříže došlo se souhlasem prezidenta T. G. Masaryka v únoru 1919. Zakladatelkou a zároveň první předsedkyní se stala PhDr. Alice Masaryková. V prosinci roku 1920 přijal Československý červený kříž Ženevské úmluvy a byl začleněn jako národní společnost do Mezinárodního Červeného kříže. Nedílnou součástí Československého červeného kříže byl dorost Československého červeného kříže, založený taktéž Alicí Masarykovou. (Jukl, 2019) Český červený kříž přímo navazuje na Československý červený kříž. Jako nástupnická organizace vznikl na české straně v červnu 1993 po rozdělení Československa. V srpnu 1993 byl Český červený kříž oficiálně uznán Mezinárodním výborem Červeného kříže a v říjnu 1993 byl uznán členem Mezinárodní federace společenství Červeného kříže a Červeného půlměsíce.

V prvních letech své činnosti Československý červený kříž pomáhal obětem 1. světové války, provozoval zdravotní porady, učil obyvatelstvo první pomoci a péči o nemocného v domácnosti, provozoval kurzy vaření a správné výživy. (Jukl & Majrichová, 2019)

V současné době jsou mezi hlavními činnostmi Českého červeného kříže:

- První pomoc – osvěta i školení,
- psychologická pomoc,
- dárcovství krve,
- sociální činnost,
- ediční a publikační činnost – s tématikou první pomoci,
- humanitární pomoc – při katastrofách, mimořádných událostech a v sociální oblasti,
- humanitární jednotky – speciální vycvičené a vybavené jednotky dobrovolníků,
- rekondiční pobyty – pro zdravotně postižené děti a pro seniory,
- chráněná bydlení. (Jukl & Majrichová, 2019)

6 ZÁVĚREČNÁ KAPITOLA TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část této práce je sepsaná z dostupných knih, jak elektronických, tak tištěných. Také z elektronických zdrojů v českém jazyce, ale i v cizím, a to nejčastěji v anglickém. Zdroje se týkají přímo problematiky humanitárních pomocí a logistiky i věcí blízkých tomuto tématu. Jsou zde vypsána témata pro lepší pochopení praktické části.

Začátek teoretické části je věnován logistice a komunikaci při krizových situacích. Zahrnuje také to, co je hlavním úkolem logistiky při krizových situacích. Další část je zaměřená na mimořádné události a jejich dělení. Je zde popsáno i pár příkladů naturogenních mimořádných událostí a podrobnější seznámení s mimořádnou událostí, která je hlavním tématem této diplomové práce o tornádu.

Dále následuje část, která charakterizuje integrovaný záchranný systém a krizové stavy v České republice. Zde čtenář získá informace, kdo všechno spadá do integrovaného záchranného systému a co mají za úkol. Jsou tu popsány i krizové stavy pro lepší pochopení a vžití se do situace v praktické části.

Závěrečná část je věnovaná humanitární pomoci a humanitárním organizacím v České republice. Jsou zde popsány organizace např. Člověk v tísni, ADRA aj. Poslední kapitola je zaměřená na organizaci Českého červeného kříže a jeho historii a bližšímu seznámení s jeho pozicí v zajišťování humanitární pomoci v České republice i v zahraničí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

7 TORNÁDO NA JÍŽNÍ MORAVĚ 2021

Den 24. červen 2021 se zapsal všem hluboko do paměti na dlouhou dobu. Toho dne se na jižní Moravě prohnala extrémní bouře se supercelou. Tato bouře sebou přinesla krupobití a tornádo. Celé neštěstí trvalo zhruba 35 minut. Jednalo se o tornádo, které bylo doprovázené savými víry a dosahovalo rychlostí až stupnice F4, přičemž některé budovy vykazovaly znaky stupnice i o síle F5. Tornádo zasáhlo 6 obcí na Břeclavsku a Hodonínsku, zbylé okolní obce zasáhlo pouze krupobití a silný vítr. (ČHMÚ, 2021)

Byly poškozeny tisíce domů a některé z nich byly určeny bohužel k úplné demolici. Dále byly poničeny desítky aut, infrastruktura v obcích i v okolí, zeleň apod. Neštěstí si vyžádalo desítky zraněných a největší ztrátu a to smrt 6 lidí. Toto tornádo bylo v ČR nejsilnější a nejsmrtelnější v Evropě. Zprávy na sociálních sítích a v mediích na sebe nenechaly dlouho čekat. Zprávy o tom, že jižní Moravu zasáhlo tornádo, okamžitě spustilo vlnu solidarity. Lidé z celé ČR začali okamžitě pomáhat jak finančně, tak i svou přítomností v zasažených obcích s odklízením sutí, se stavebními pracemi ale i darováním osobních věcí. (Dolejš & Vrlák, 2021)

Bylo odvezeno přes 300 000 t suti ze zasažené plochy cca 18,5 km^2. V každé obci vznikaly místní skládky, které musela hlídat i Policie ČR, protože zloději a různí hledači, kteří se chtěli na neštěstí druhých sami obohatit hledáním cenností, okamžitě využili této mimořádné události. Mezi sutí, dřevem a nejrůznější odpady se objevoval i zbylý nábytek, který mnohdy ukrýval cennosti či důležité osobní věci postižených lidí. (Kozelka, 2021)

Směr tornáda

První znaky bouře provázené tornádem se ukázaly okolo 19 h. Tornádo trvalo přibližně 35 minut a zasáhlo plochu dlouhou 26 km a 700 m širokou. Stopa po tornádu pomocí leteckých záběrů byla patrná od okraje katastru Břeclav až po katastr Ratiškovice. První náznaky tornáda byly spatřeny SV od Břeclavi a dále tornádo postupovalo na obce Hrušky, Moravskou Novou Věc, Mikulčice, Lužice a dále k Hodonínu. A jako poslední zasáhlo tornádo městskou část Hodonín – Pánov, kde se zastavilo na hranici katastru obce Ratíškovic. (Púčik a spol, 2021) Mapa směru tornáda je viděna na obrázku.

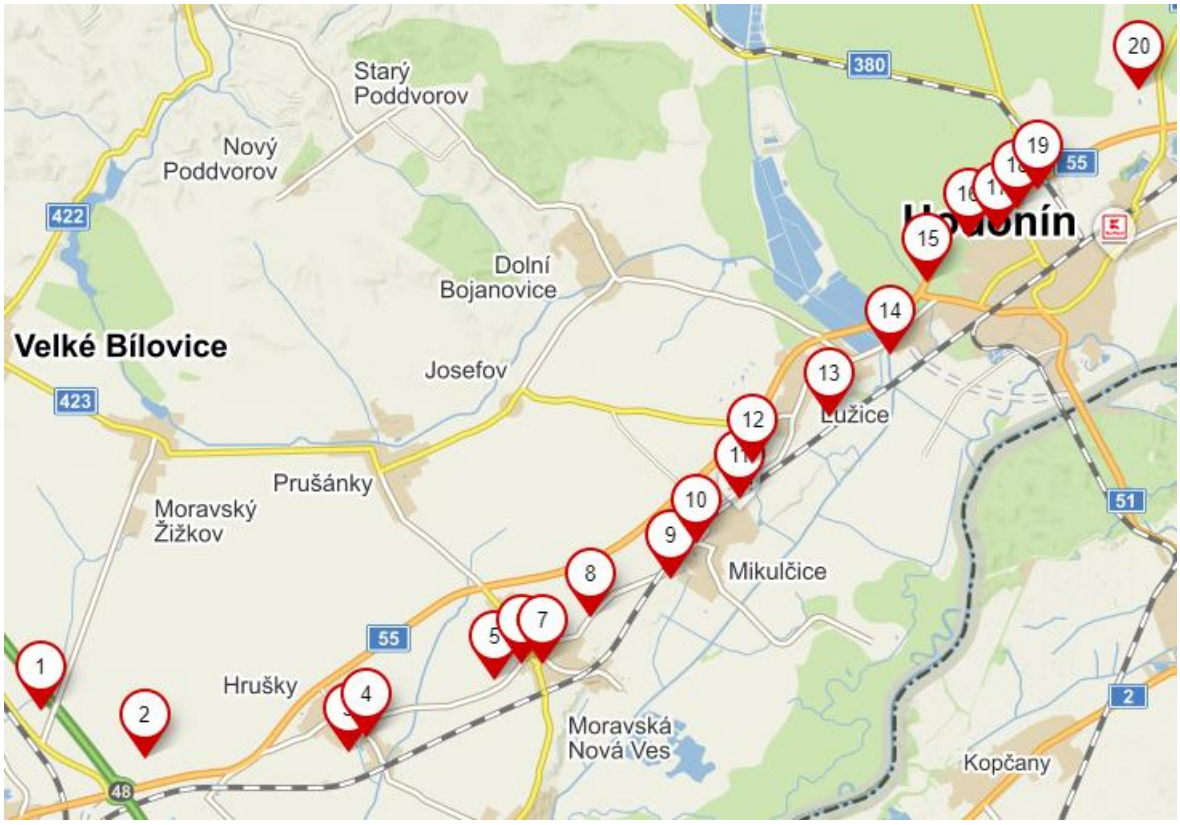

Obrázek 3: Směr tornáda z Břeclavska na Hodonínsko (Zdroj: https://www.mapy.cz)

Níže je tabulka, která podrobněji popisuje jednotlivé body.

Tabulka 1: Popis směru tornáda (Zdroj: https://www.mapy.cz)

1.	První přibližné místo, kde bylo spatřené formování tornáda.
2.	Tornádo ve svých počátcích zasáhlo i dálnici D2. Tornádo shodilo stromy. Na přilehlých cestách způsobilo četné dopravní nehody.
3.	Podle záběrů i výpovědí, tornádo srovnalo se zemí jižní část obce Hrušky.
4.	Tornádo zničilo třetinu obce, včetně kostela.
5.	Tornádo pokračovalo do obce Moravská Nová Ves, kde nejdříve zasáhlo zemědělský areál na západě obce.
6.	Tornádo zničilo i část obce na Anenské ulici.
7.	Tornádo se následně stočilo do centra obce, kde zničilo všechno, včetně kostela.
8.	Kousky domů a střech odneslo tornádo až na pole za obcí.
9.	Točící se vítr o rychlosti přes 220 km/h vstoupil do obce Mikulčice na jihozápadní straně.
10.	Tornádo prošlo severní části obce a zničilo její třetinu.

11.	Téměř přímočaře se řítilo směrem k Lužicím.
12.	Jako první bod tornádo zničilo lužickou železniční stanici a přilehlý areál firmy KKCG.
13.	Lužice tornádo zasáhlo ze západní strany, zničilo část obce i vinohrady.
14.	Zdevastovalo i fotovoltaickou elektrárnu na Velkomoravské ulici.
15.	Za Lužicemi tornádo směřovalo na západní stranu Hodonína. Výrazně poničilo přilehlý les.
16.	Do Hodonína vletělo tornádo na západní straně. Výrazně poškodilo atletický stadion.
17.	Pokračovalo přes sportovní halu.
18.	Tornádo zničilo domy na Brněnské ulici.
19.	Kompletně zlikvidovalo domov pro seniory.
20.	Tornádo zničilo i fotovoltaickou elektrárnu v městské části Hodonín – Pánov

8 OBLASTI POSTIHNUTÉ TORNÁDEM

Tornádo způsobilo neuvěřitelné škody nejen na majetku, ale i na přírodě a na lidských životech. Tornádo bylo rekordní nejenom samotnou svou silou, ale i tím, že jeho trasa vedla přímo pásem lidských obydlí, a proto způsobilo takové škody. V obcích dotčených tornádem bylo poškozeno asi 1600 domů včetně veřejných budov, stromů i vozidel. Silně zasažena byla infrastruktura, včetně železničního koridoru, spojující obce Lužice a Mikulčice. Škody na veřejném i soukromém majetku byly podle předběžného zhodnocení vyčísleny na 15 miliard korun českých. K úplné demolici bylo určeno asi 200 domů, buď za pomocí HZS nebo samotnými majiteli domů. (Český Rozhlas a, 2021).

Vážně zasaženo bylo celkem šest obcí, nejvíce postihnuté obce byly Hrušky, Moravská Nová Ves, Mikulčice, Lužice, Hodonín a jeho odlehlá část Pánov. Policie na několik dní uzavřela postihnuté obce pro veškerá civilní vozidla. (Český Rozhlas b, 2021) Ve všech zmíněných, ale i okolních obcích, bylo poškozeno mnoho aut, oken a fasád domů skrze létající sutě, střešní tašky atd, a ale i kvůli velkým kroupám. Bylo taky zničeno mnoho stromů, zeleně a spousta jich muselo být odstraněno kvůli nebezpečí pádu a úrazu.

8.1 Hrušky

Tornádo v obci Hrušky poničilo celou jižní část obce. Bylo poničeno přibližně 200 domů, z toho asi 60 domů muselo jít k zemi. Kostel sv. Bartoloměje přišel o celou věž a musí být znovu vystavena. Základní škola přišla o střechu a fasádu. Spousta domů měla poničené fasády, ale taky okna, které se musely celé měnit. Celá řada novostaveb u tamního rybníku Zahájka byla kompletně srovnána se zemí, mnohé z nich těsně před kolaudací.

Obrázek 4: Hrušky před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz)

8.2 Moravská Nová Ves

Moravská Nová Ves měla nejvíce poškozených domů ze všech postižených obcí, přibližně 370. K demolici bylo určeno 30 domů. Zde byly i největší ztráty na zvířatech, jelikož tornádo zasáhlo i agrodružstvo Agromoravia, kde podle prvotních odhadů uhynulo minimálně 30 býků. Podle Státní veterinární správy, která dodala informace později to bylo 80 z 430 býků. Někteří býci se rozeběhli i do okolí a podařilo se je nahnat zpět do agrodružstva a někteří museli být utraceni. Kromě úhynu zvířat byla zničena i kompletní linka na zpracování sladké kukuřice. V obci byla zdemolována i věž místního kostela sv. Jakuba Staršího. Tornádo poničilo mnoho budov, mezi nimi byly i penziony, či hospoda. Bohužel v Moravské Nové Vsi zahynul starší vinař po zranění způsobené tornádem.

Obrázek 5: Moravská Nová věc před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz)

8.3 Mikulčice

V Mikulčicích tornádo zasáhlo přibližně „jen“ třetinu obce, ale i tak bylo poškozeno asi 300 domů. K demolici jich bylo určeno okolo 60. Tornádo zde převrátilo autobus, který jel v té době od Hodonína do Mikulčic. V autobusu v ten moment byli jen 3 cestující, z toho byl jeden řidič. Jedna z cestujících byla velmi vážně zraněno, a přesto šla hledat pomoc. Později zkolabovala a letecky byla přepravena do rakouské nemocnice skrze nepříznivým letovým podmínkám nad územím jižní Moravy. Obyvatelé, kteří přišli o střechu nad hlavou, byli evakuování do místní sportovní haly. V Mikulčicích bohužel zahynula mladá žena.

Obrázek 6: Mikulčice před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz)

8.4 Lužice

V Lužicích byla postižena zhruba třetina obce. Byla to ta část obce, která byla před pár lety nově vystavěna a stály tam hlavně novostavby. Poškozeno bylo přibližně 100 domů a z toho k demolici statik určil asi 17 domů. Mimo to byla zcela zničena i místní zubařská ordinace a celý areál firmy Gross Becker. Dále budovy Moravských naftových dolů a Hlavní báňské záchranné služby. Zde byla hlavně zdevastována spousta zeleně, a to především vinohrady a zahrádky. Lidem bez přístřeší byla nabídnuta k ubytování místní sokolovna. V obci bohužel zahynula mladá těhotná žena.

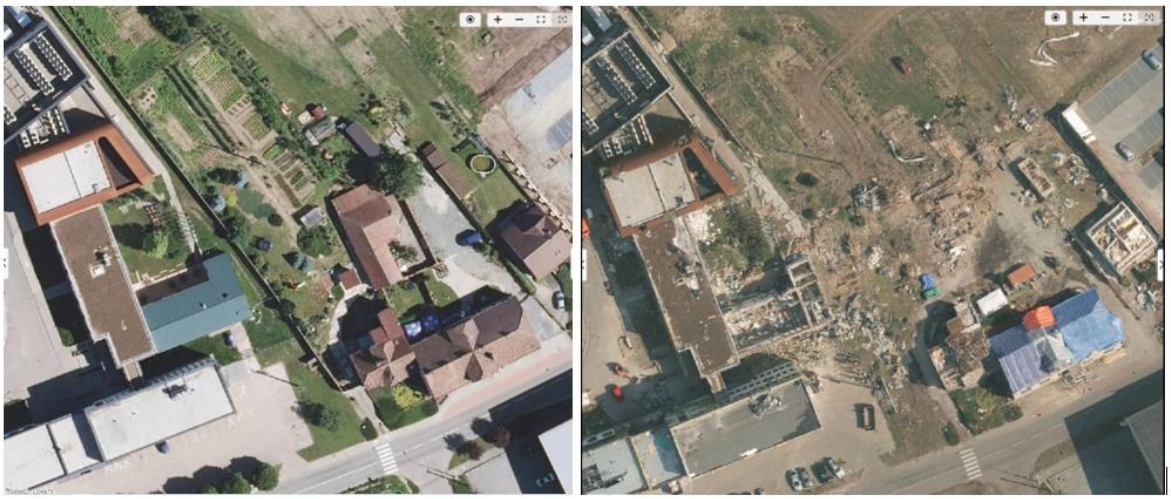

Obrázek 7: Lužice před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz)

8.5 Hodonín: Kapřiska, Bažantnice + Pánov

Tornádo v okresním městě Hodonín postihlo oblast Kapřiska, Bažantnice, a hlavně odlehlou část Pánov. Zde bylo poškozeno přibližně 100 domů a k demolici bylo určeno 10. Na Kapřiskach tornádo poničilo fotovoltaickou elektrárnu. Největší škody způsobilo na atletickém sportovišti a sportovní hale, kde odneslo celou střechu. Poničen byl i nedaleký psí útulek a místní zoologická zahrada. Nově vybudované 3D bludiště u zoologické zahrady bohužel přišlo k újmě také a prakticky neexistuje. Výběhy pro zvířata byly poškozeny jen mírně. Nenávratně poničené bylo i S-centrum, což je domov pro seniory, který měl asi 140 klientů. Klientům bylo nabídnuto ubytování v jiných domovech pro seniory nebo si je rodiny vzaly k sobě. Zasažena byla Integrovaná střední škola Hodonín. V Hodoníně zahynula učitelka z Gymnázia a obchodní akademie Hodonín.

Pánov je odlehlou části města Hodonín, směr Ratíškovice. Ze začátku se na tuto oblast zapomnělo, jelikož byla bokem a na druhé straně silnice I/55 než ostatní poškozené obce. Zde zemřeli 2 lidé, a to starší pán s vnučkou, kteří se nestihli schovat před tornádem. Pánov byl i poslední místo, které tornádo zasáhlo při své trase. Tornádo se rozpadlo v asi 3 km vzdáleném lese v katastru obce Ratíškovice, kde poničilo velkou část tohoto lesa.

Obrázek 8: Hodonín – Bažantnice před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz)

Další poškozené obce

Ve Valticích bouře poškodila zámek, který je památkou UNESCO a poškodila i domy a střechy. (Český Rozhlas 3, 2021) V Břeclavi krupobití poškodilo mnoho automobilů, skleníků, střech aj. V ubytovně, která spadá do části Stará Břeclav se propadla střecha.

V Tvrdonicích a v Týnci byli obyvatelé bez dodávky elektřiny a v Týnci přišli o pokrytí mobilním signálem. (Turek, 2021)

Bylo poškozeno i mnoho okolních obcí v důsledku bouře se silným krupobitím. Krupobití způsobilo zničení úrody, rozbitá okna na autech i domech. Kvůli silnému větru padaly stromy na elektrické vedení, střechy, ale i na silnice a auta. Členové hasičského záchranného sboru vyjížděli i k jiným akutním zásahům po celé jižní Moravě, a ne jenom tam, kde pustošilo tornádo.

9 ČESKÝ ČERVENÝ KŘÍŽ

V postihnuté oblasti pomáhalo mnoho organizací. Jednou z mnoha organizací byla např. ADRA, která pomáhala především v Moravské Nové Vsi. V obci Hrušky pomáhala pro změnu Diakonie. Člověk v tísni působil na více místech, a to v Mikulčicích, Lužicích a v Hodoníně. Charita byla taky v Mikulčicích.

Český červený kříž (dále jen ČČK) ze začátku působil hlavně v Hodoníně, postupem času byla hlavní aktivní organizací ve všech obcích zasažených tornádem. Krizový štáb v Hodoníně, psychosociální podpora v Moravské Nové Vsi a stanoviště první pomoci na Pánově, v Hodoníně a v Lužicích. Níže jsou popsané první reakce ČČK, sklady pro humanitární materiál a působení ČČK v terénu.

9.1 První reakce

Během prvních dvou hodin bylo hlášeno 330 výjezdů HZS. Hlavně na odstraňování popadaných stromů na silnicích. Později se začali ozývat i postižení lidé, kterým tornádo poškodilo střechy, poničilo domy či zablokovalo auta. Kvůli extrémnímu množství hlášených výjezdů mířily do oblasti HZS z celé republiky a přijela pomoc i ze zahraničí, a to ze Slovenska a Rakouska. Proto byl vyhlášen 3. stupeň poplachu. Díky tomu nemocnice aktivovaly trauma plán pro větší počet zraněných, aby mohly vyhradit maximální prostor k poskytnutí pomoci.

Pro vyhledávání a záchranu lidí z trosek byl vyslán záchranný útvar USAR. Pro tyto mimořádné události jsou vybaveny speciální záchranářské vozy Golem a Fénix, které pomáhají při lékařské péči na místě mimořádné události. Byl aktivován ČČK a armáda vyhlásila pohotovost. Na místo přijížděli pomáhat dobrovolníci a také spousta vojáků v civilu. Zajišťovalo se jídlo a pití pro záchranné složky, jelikož se dalo konstatovat, že tato záchranná akce bude trvat delší dobu.

Ihned druhý den zasedal krizový štáb, na zasedání se dohodlo s Domem kultury Hodonín (dále jen DK Hodonín) a skautem, že uvolní budovu DK pro shromažďování nouzového zásobování. Zjišťovali se informace přímo z obcí, jakou která konkrétně potřebuje pomoc. Mimo jiné se zjišťovalo, jak na tom obyvatelé jsou a zda jsou všichni v pořádku. Zřídilo se také koordinační centrum, pro lepší koordinaci dobrovolníků, a hlavně v logistice skrze humanitární materiál.

9.2 Koordinace a informace

ČČK musel komunikovat se všemi složkami a zástupci obcí. Každá obec měla svého velitele HZS, zástupce neziskové organizace a štáb. V prvním kroku probíhaly záchranné práce a zároveň koordinace dobrovolníků, aby nejezdili do postihnuté obce, ale registrovali se na koordinačním centru, které sídlilo v Hodoníně. Kvůli tomuto bylo založené PR oddělení pro zjišťování a předávání informací pro media, lidi a dobrovolníky. Pomocí štábu probíhal sběr nabídek a poptávek na dobrovolníky, která obec kolik, v jakém rozsahu a množství zrovna potřebovala. Bylo zapotřebí zajistit zázemí, a to hlavně ubytování pro dobrovolníky, které bylo na budově DK a později v tělocvičně v Hodoníně.

Dále bylo zajišťováno jídlo a voda, z počátku v podobě baget nebo jiných rychlých jídel, které se nakoupily v obchodech a na čerpacích stanicích. Časem úřad práce Hodonín zajistil teplé jídlo a objevovali se i dobrovolníci (restaurace, penziony), kteří rozváželi zdarma svá jídla, co uvařili pro dobrovolníky.

Bylo zapotřebí zajistit i bezpečnostní a pracovní pomůcky a to rukavice, pokrývky hlavy, opalovací krémy, lopaty, hygienické pomůcky atd. Samozřejmě byla zapotřebí zajistit na místě i první pomoc na akutní ošetření a jako poslední i psychosociální podpora. Ta byla zapotřebí hlavně ze začátku, když se rozednívalo a ukazovaly se skutečné následky, které tornádo napáchalo.

9.3 Zřízení logistických skladů

První nouzový sklad, který byl hned dostupný byl DK Hodonín. Ten byl ale velmi rychle zaplněný, a proto byl zajištěn jako další sklad zimní stadion Hodonín. Taky každá obec měla své menší sklady humanitární pomoci, kde bylo nářadí, hygienické potřeby, trvanlivé jídlo a pití a oblečení. Tyto sklady byly bez organizace, bez komunikace a vozilo se tam vše. Ale místní sklady se taky rychle zaplnily, a hlavně vznikalo nedorozumění a zmatky. Kvůli chaosu a zmatku skupiny lidí a nové štáby jednaly na vlastní pěst. Díky tomuto však vznikl ještě větší chaos a nepořádek, a proto se toto zakázalo a o humanitární materiál si mohly do hlavního skladu DK volat za každou obec jen pověřené osoby.

Velkou nevýhodou bylo veřejné sdílení přes sociální sítě o nedostatku potřebných věcí. Jelikož lidé to, co potřebovali, tak žádali přes veřejné sociální sítě, v důsledku čehož jim potřebné věci byly zasílány. Vznikal tak přebytek nebo nedostatek potřebných věcí. To se následně zakázalo. Zavedla se speciální linka, kam se zavolalo, co je kde zapotřebí a

koordinátor následně sháněl přes dobrovolníky anebo přes firmy, co je aktuálně potřeba. Tím postupně vznikal lepší přehled a více místa ve skladech.

Rozdělování a třídění humanitárního materiálu bylo zapotřebí. Ze začátku, bylo vše naházené na hromadu bez třídění a způsobilo to nepřehlednost. Vozily se totiž i nepoužitelné materiály. Posílalo se i špinavé oblečení, rozbalená hygiena, neoznačený materiál, který se kvůli bezpečnosti nesměl použít. Později se systematicky předávaly a získávaly informace o nutném materiálu, aby nevznikal nadbytek. Okamžitým nedostatek byly plachty pro provizorní zakrytí poškozených střech, před hrozícím deštěm. Dále byl hlavně zapotřebí stavební materiál – latě, trámy, folie, střešní tašky, klempířské plechy. Navazovaly se kontakty na stavební firmy, které ze začátku poskytovaly materiál a své služby zdarma, po čase se slevou. Krizový štáb jim poskytoval databázi lidí, kteří co potřebovali. Od začátku byly zapotřebí elektrické centrály, agregáty a pohonné hmoty.

Obrázek 9: Třídění humanitárního materiálu (Nářadí + Kočárky) (Zdroj: ČČK)

9.3.1 Dům kultury Hodonín

První nouzový sklad byl v Domě kultury Hodonín o rozměrech asi 700 m^2 + dvůr pro stavební materiál. Jelikož to byl první a jediný sklad, tak všechen humanitární materiál mířil do něj. Z počátku byl nedostatek lidí a kvůli tomu vznikal nepořádek a chaos. V DK bylo zároveň i středisko a prvotní ubytování.

V hlavní hale byl sklad, na podium krizový štáb, call centrum a stravování. V zákulisí bylo další callcentrum, sprchy a WC. V prvním patře bylo místo pro přespání dobrovolníků, na chodbě byly kanceláře a hlavní krizový štáb ČČK. Jakmile se zajistilo další ubytování pro dobrovolníky, tak se uvolnilo místo na další materiál.

Jelikož se DK dělil s očkovacím centrem, tak nebyl naplno využitý potenciál pro humanitární materiál. Proto byl využíván i dvůr a parkoviště před DK, kde bylo zároveň i shromaždiště pro dobrovolníky na autobus.

Časem se zpřístupnily další sklady Zimní stadion a Tabačka, kde se vše rovnou třídilo, organizovalo a zapisovalo.

Obrázek 10: Sklad Dům kultury Hodonín (Zdroj: ČČK)

9.3.2 Zimní stadion

Zimní stadion měl skladovací rozlohu asi 1800 m^2. Byl to druhý sklad pro humanitární materiál. Sloužil přibližně 3 týdny, pak se vše rozebralo a převezlo na Tabačku. Zimní stadion byl přístupný hned pár hodin po tom, jak se zaplnil DK Hodonín. Výhodou bylo, že na zimní stadion už mohla vjet i těžší technika a auta přímo dovnitř stadionu. Mohlo se tak navážet rovnou po paletách, a hlavně skládat přímo z aut na místo.

Obrázek 11: Sklad zimní stadion Hodonín (Zdroj: ČČK)

9.3.3 Centrální sklad Tabačka

Centrální sklad byl umístněný do areálu bývalé tabákové továrny. Je to veliká 4 patrová hala o rozměrech asi 2 500 – 3 000 m^2. Původně měl sloužit tento sklad jenom pro stavební materiál. Časem zde byl umístněný veškerý materiál z předešlých skladů. Bylo zapotřebí více lidí, a tak se zapojili i vojáci. Převoz materiálu zajišťovala těžká technika, včetně traktorů.

Každé patro mělo svého vedoucího + 10 dobrovolníků. Jak se humanitární materiál vozil, tak se rovnou třídil a vznikla mapa a inventář, pro lepší přehled kde, co je umístněné, kolik, čeho mají a jestli je na skladě potřebný materiál.

Zřídil se výdejní systém. Lidé, když si přišli pro potřebný materiál, museli kontaktovat dobrovolníka pracujícího ve skladu a ten jim vypsal výdejku. Na výdejce byly základní informace o vydaném materiálu a také pro koho daný materiál byl vydán. Bylo to zapotřebí, aby se ohlídalo, jestli je dotyčný opravdu ze zasažené obce a nezneužívali tohoto ostatní lidé. Byly uděleny výjimky, aby se kontrolovaly občanské průkazy. Byli zde i dobrovolníci co rozváželi materiál, objížděli obce, sepsali seznam a pak dovezli konkrétní věci přímo lidem.

V celém skladu byl hlavní koordinátor, který zajišťoval dopravu a jídlo a pití pro dobrovolníky. Obce i lidé volali hlavnímu koordinátorovi, jestli mají konkrétní věci na skladě a on sám také obvolával, co je aktuálně zapotřebí dovézt a doplnit do skladu. Zajišťoval také doručení požadovaného materiálu přímo do místa určení. Tabačka fungovala

od prvních dnů po tornádu a byla zrušena začátkem září. Zbylý materiál si rozebraly organizace, které působily v zasažené oblasti.

Obrázek 12: Sklad Tabačka (Zdroj: ČČK)

9.4 Doprava

Dopravu pro dobrovolníky zajišťovaly 3 autobuse soukromých dopravců. Autobusy jezdily denně 3 – 4x s dobrovolníky, což přibližně představovalo 200 dobrovolníku za den. Toto nejsou veškeré informace ohledně počtu dobrovolníků, někteří přijeli totiž vlastní dopravou. Dobrovolníci ráno nastupovali u DK v Hodoníně a autobusy je rozvezly do zasažených obcí a večer je zase dopravily zpět do Hodonína. Takto autobusy s dobrovolníky jezdily asi měsíc a půl.

Pro humanitární pomoc byly dostupné dodávky DK, dobrovolníků a hasičů. Jak začalo ubývat dobrovolníků, začala se omezovat i doprava, a tak zbyly časem jen 2 dodávky od DK, ale i ty byly časem staženy pro jiné účely. Proto se spoléhalo na soukromé vozy členů ČČK. Tato vozidla byla označena „humanitární pomoc“ aby měla možnost se dostat přímo do zasažených obcí. Zásoby byly přiváženy z celé ČR, ale i ze zahraničí jako Slovensko a Německo.

Obce a jednotlivci si sami organizovali dopravu, a proto často vznikal chaos v důsledku neinformovanosti. Často přiváželi nepotřebné věci. Prvních 5 dní jezdily přibližně 3 kamiony denně, za měsíc přijelo téměř 30 kamionů. Během prvního měsíce se dovezlo zhruba 27 t humanitárního materiálu. Přehled humanitárních potřeb, které přivezly soukromé dodávky a vozidla nebyl bohužel podchycen. Když ustala první vlna drobných humanitárních materiálu, tak kamiony začaly vozit stavební materiál. Tyto kamiony jezdily

asi 2 měsíce. Vše si následně organizovaly obce samy nebo pomáhali i jednotlivci. ČČK zajistil 5–6 kamionu se stavebním materiálem. Netradiční pomoc poskytl dobrodruh a podnikatel Albert Fikáček, který propůjčil svůj vlak k ubytování nejdříve členům IZS, časem zde byli ubytování dobrovolníci. Vlak byl přistaven v obci Hrušky, měl 7lůžkových a lehátkových vozů pro 300 osob.

Obrázek 13: Ukázka humanitárního materiálu v kamionu (Zdroj: ČČK)

9.5 Český červený kříž v terénu

ČČK je zdravotnická organizace, takže pomáhala nejen ve skladech, ale i v terénu. Jejím prvním úkolem bylo zajistit stanoviště první pomoci, a to v Lužicích, na Pánově, v Moravské Nové Vsi a v Hodoníně. Členové organizace chodili do terénu a ošetřovali zraněné. Zajišťovali zdravotnický materiál i pomoc v rámci PSP. Pro zdravotnický materiál zřídili první sklad v Lužicích a byl dostupný pro IZS, se kterým úzce spolupracovali. Na místě ošetřovali dobrovolníky, členy složek IZS i obyvatelé obcí. Nejčastěji ošetřovali drobná poranění, úžeh i úpal kvůli vysokým teplotám. Jako první pomoc bylo zapotřebí zajistit dostatek vody, krémy na opalování, brýle, pokrývky hlavy a vše potřebné proti přehřátí. ČČK má i vlastního veterináře, který ošetřoval domácí zvířata.

Psychosociální pomoc je poměrně nové zaměření, které zajišťovalo psychickou podporu, jak pro postižené tornádem, tak i pro dobrovolníky a členy IZS. Je zde odborná spolupráce s psychology i pro dlouhodobou péči. Objevilo se i pár případů osob s posttraumatickým

syndromem, tyto případy se musely předat psychologům na delší pozorování do nemocnice. Samozřejmě členové psychosociální pomoci byli dostupní pro lidi celou dobu, jak fyzicky, tak i po telefonu. Jakmile se blížila větší bouře, u někoho se objevila panika a mohli se znovu spojit s členy ČČK. Psychosociální pomoc byla potřeba i u některých demolicí domů.

ČČK vypomáhal i po stránce finanční, stavební, zařizoval i humanitární podporu. Zajišťoval a dopravoval balíčky humanitární pomoci neboli balíček nutné nouze. Tento balíček obsahoval hygienu, ručník, jídlo, úklidové prostředky, mopy a kýble. ČČK pomáhal s žádostmi o finanční podporu. Jeho formuláře byly na vyplněný ze všech formulářů poskytovaných ostatními organizacemi, viz příloha P I. Formuláře byly 2, jeden byl zaměřený na opravu střechy a druhý na demolici zdí či celého domu. Členové ČČK obyvatelům pomáhali vyplňovat tyto žádosti a ověřovali fotografie a skutečné stavy domů. ČČK vybral pomocí sbírky 120 milionu a rozdělil je do několika částí. První část směřovala na demolice a nejvíce poškozené domy = 250 tisíc, bylo zapotřebí 200 demolicí. Druhá část směřovala na střechy. Nejdříve se vyplácelo 45 tisíc, později se vyplácení zvýšilo na 55 tisíc. Kdo dostal prvních 45 tisíc, obdržel doplatek ještě 10 tisíc. Poslední část směřovala na posudky od pojišťovny, což bylo 5 tisíc. Dále do jednotlivých obcí bylo darováno 7 milionů a každá obec si peníze potom rozdělila, jak uznala za vhodné.

10 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Za pomocí rozhovoru se členy ČČK, byl sestaven dotazník pro dobrovolníky. Cílem tohoto dotazníku bylo zjištění, jak zlepšit, popř. změnit činnost ČČK při dalších mimořádných událostech. Dotazník byl sestaven z 21 otázek s možností jedné nebo více odpovědí, viz příloha P II. Na dotazník odpovědělo 222 (100 %) dobrovolníků z celé České republiky, kteří vypomáhali v oblasti zasažené tornádem. Níže je sepsán souhrn odpovědí.

1) Jste?

Dotazníku se zúčastnilo **133 žen (60 %)** a 89 mužů (40 %).

2) Kolik Vám je let?

Druhá otázka je zaměřená na věkové rozmezí dobrovolníků. Výsledkem je 12 odpovědí ve věkovém rozmezí 15-20 let (5 %), 57 odpovědí ve věkovém rozmezí 20-30 let (26 %), **90 odpovědí ve věkovém rozmezí 30-40 let (41 %)**. Dále 47 odpovědí ve věkovém rozmezí 40-50 let (21 %) a 16 odpovědí ve věkovém rozmezí 50+ (7 %).

Nejvíce dobrovolníku odpovídalo ve věkovém rozmezí 30-40 let.

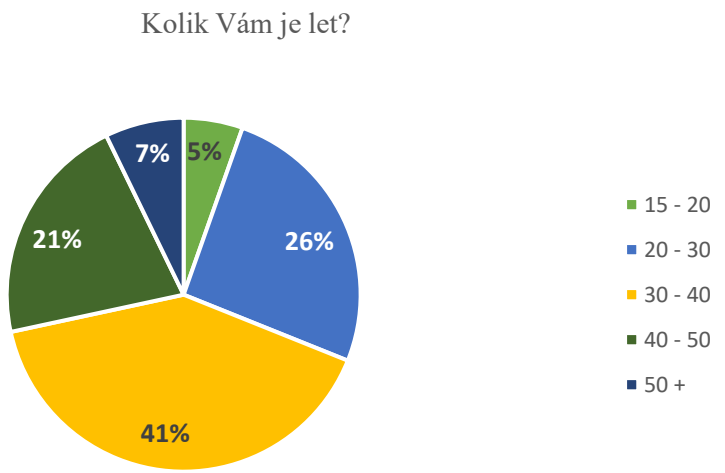

Graf 1: Kolik Vám je let? (Zdroj: Vlastní)

3) Žijete v oblasti zasažené tornádem?

Třetí otázka se ptá, jestli dobrovolníci žili v zasažené oblasti nebo ne. Výsledkem je, že **167 dobrovolníku nežilo v oblasti (75 %)** a 55 dobrovolníku žilo přímo v zasažené oblasti (25 %).

4) Komu jste pomáhali?

Čtvrtá otázka je zaměřená, komu dobrovolníci nejvíce pomáhali. Výsledkem je 10 dobrovolníků pomáhalo rodině (5 %), 21 známým (9 %) a většina dobrovolníků, což je **191 pomáhalo cizím lidem (86 %).**

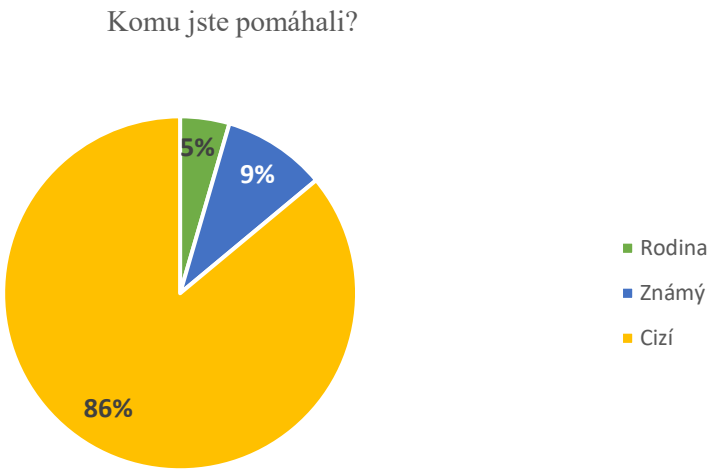

Graf 2: Komu jste pomáhali? (Zdroj: Vlastní)

5) Jak jste pomáhali?

Pátá otázka je zaměřená, jakým způsobem dobrovolníci pomáhali. Zde byla možnost označit více odpovědí. Dotázaných 222 respondentů označilo celkem 351 (100 %) odpovědí. Výsledkem je **118 odklízecí práce (34 %)**, 44 rozvoz humanitárního materiálu (13 %), 38 organizace ve skladu, ve stanech, administrativa (11 %), 50 rozvoz jídla, pití (14 %), 68 stavební práce (19 %) a 33 výběr jiná možnost (9 %). Zde nejčastěji zmiňovali hlídání dětí a různé aktivity pro ně, vaření a výpomoc v polních kuchyních a darování různých věcí či finanční pomoc.

Dobrovolníci nejvíce pomáhali s odklízecími pracemi.

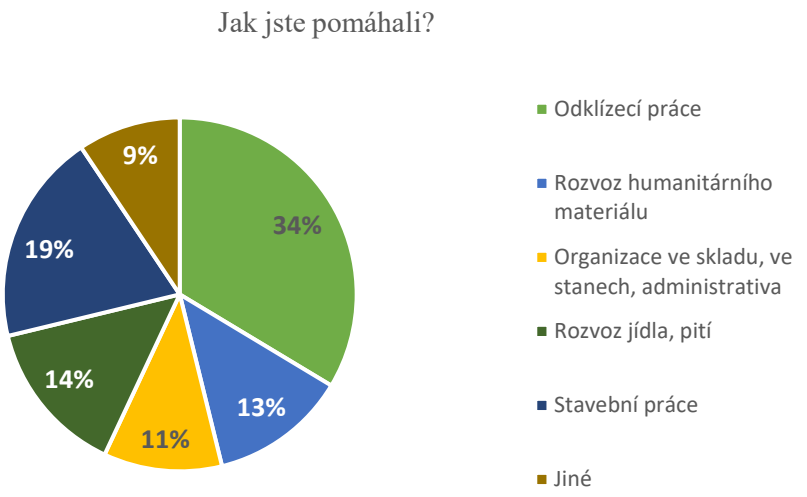

Graf 3: Jak jste pomáhali? (Zdroj: Vlastní)

6) Odkud jste přijeli pomáhat?

Šestá otázka je zaměřena, odkud dobrovolnici pocházeli. Výsledkem je 15 dobrovolníků z Hlavního města Praha (7 %), 11 ze Středočeského kraje (5 %), 4 z Jihočeského kraje (2 %), 4 z Plzeňského kraje (2 %), 3 z Karlovarského kraje (1 %), 5 z Ústeckého kraje (2 %), 3 z Libereckého kraje (1 %), 5 z Královéhradeckého kraje (2 %), 11 z Pardubického kraje (5 %), 6 z Vysočiny (3 %), **111 z Jihomoravského kraje (50 %)**, dále 23 ze Zlínského kraje (10 %), 8 z Olomouckého kraje (4 %) a posledních 13 z Moravskoslezského kraje (6 %).

Nejvíce dobrovolníku bylo z Jihomoravského kraje.

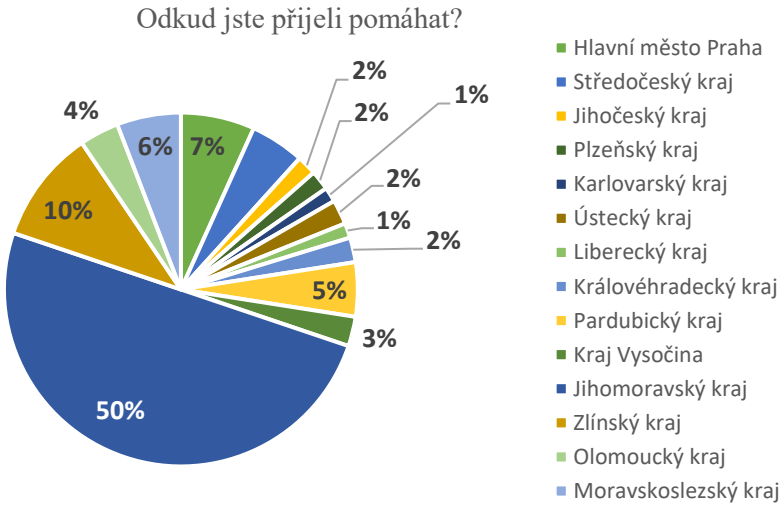

Graf 4: Odkud jste přijeli pomáhat? (Zdroj: Vlastní)

7) Jak jste se dopravili do dané oblasti zasažené tornádem?

Sedmá otázka je zaměřená na způsob dopravy do zasažené oblasti. Výsledkem je **148 vlastní dopravou (67 %)**, 10 organizovaná hromadná doprava (5 %), 35 skupinová doprava (16 %), 13 veřejná doprava (6 %) a 16 jiná možnost odpovědi (7 %). Jako jinou možnost označili nejčastěji dopravu vozidlem pomocí dobrovolných hasičů či zásahového vozidla a pěšky či na kole, protože byli z blízkého okolí.

Nejčastěji se do oblasti dopravili vlastní dopravou, a to především autem.

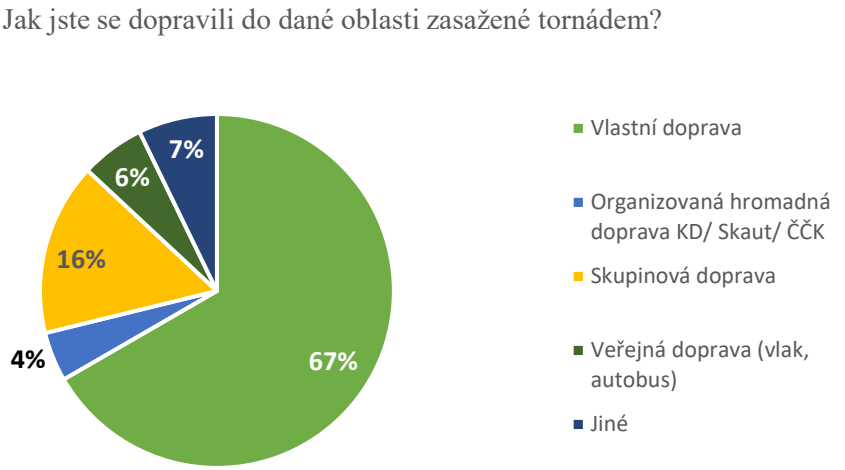

Graf 5: Jak jste se dopravili do dané oblasti zasažené tornádem? (Zdroj: Vlastní)

8) Jak dlouho jste pomáhali v dané oblasti?

Osmá otázka je zaměřená na čas strávený pomoci v dané oblasti. Výsledkem je 29 odpovědí 1-2 dny (13 %), 51 odpovědí 3-4 dny (23 %), 15 odpovědí 5-6 dní (7 %), 21 odpovědí týden (10 %), 34 odpovědí 2-3 týdny (15 %), 12 odpovědí měsíc (6 %), **60 odpovědí víc jak měsíc (27 %).**

V dané oblasti nejčastěji dobrovolníci strávili víc jak měsíc.

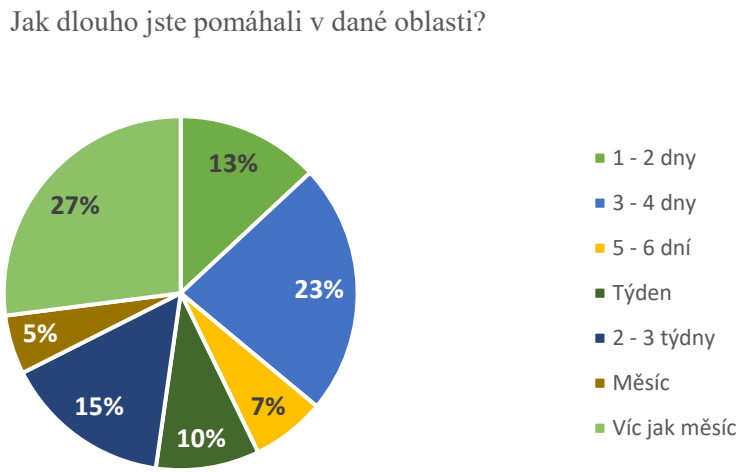

Graf 6: Jak dlouho jste pomáhali v dané oblasti? (Zdroj: Vlastní)

9) Jak jste řešili ubytování?

Devátá otázka řeší ubytování dobrovolníků. Zde bylo na výběr z více možností, proto je zde 233 odpovědí. Výsledkem je 24 v ubytovacím vlaku (10 %), 17 ve stanu (7 %), 40 ubytování u místních (17 %), 10 ubytování v penzionu, hotelu (4 %), 7 v Domě kultury v Hodoníně (3 %), 20 v autě (9 %), 4 místní tělocvičny (2 %), **102 dojížděním domů (44 %)** a dále 9 jiná možnost (4 %). Zde nejvíce zmiňovali ubytování na faře a v hasičárně.
Dobrovolnici nejčastěji řešili ubytování dojížděním domů.

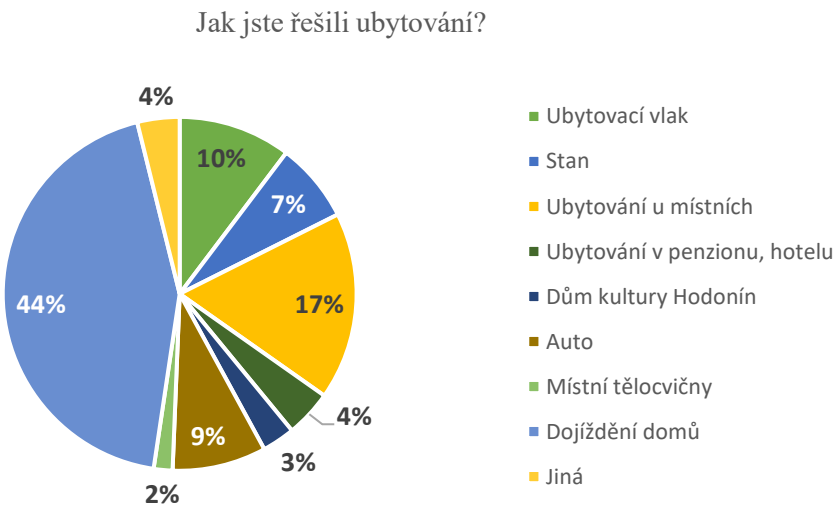

Graf 7: Jak jste řešili ubytování? (Zdroj: Vlastní)

10) Jak jste vyřešili uvolnění ze zaměstnání?

Desátá otázka je zaměřená na uvolnění ze zaměstnání. Výsledek je **73 dovolená (33 %)**, 23 placené volno (10 %), 34 neplacené volno (15 %), 50 po pracovní době (23 %), 12 nezaměstnaných (5 %), 24 studentů (11 %) a 6 důchodců (3 %).

Aby mohli dobrovolníci pomáhat, tak využili dovolenou.

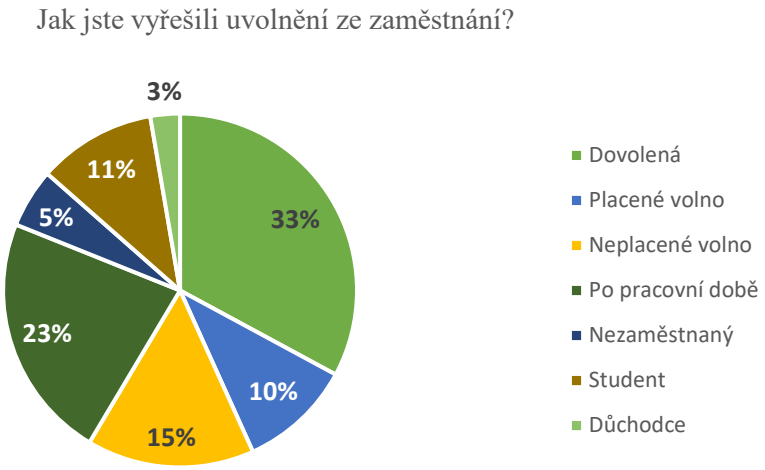

Graf 8: Jak jste vyřešili uvolnění ze zaměstnání? (Zdroj: Vlastní)

11) V které obci jste pomáhali?

Jedenáctá otázka je zaměřená, na místo, kde dobrovolníci pomáhali. Výsledek je 56 v Hruškách (25 %), **74 v Moravské Nové Vsi (33 %)**, 41 v Mikulčicích (19 %), 19 v Lužicích (9 %) a 32 v Hodoníně a jeho oblasti (14 %).

V tomto dotazníku nejvíc dobrovolníci pomáhali v Moravské Nové Vsi.

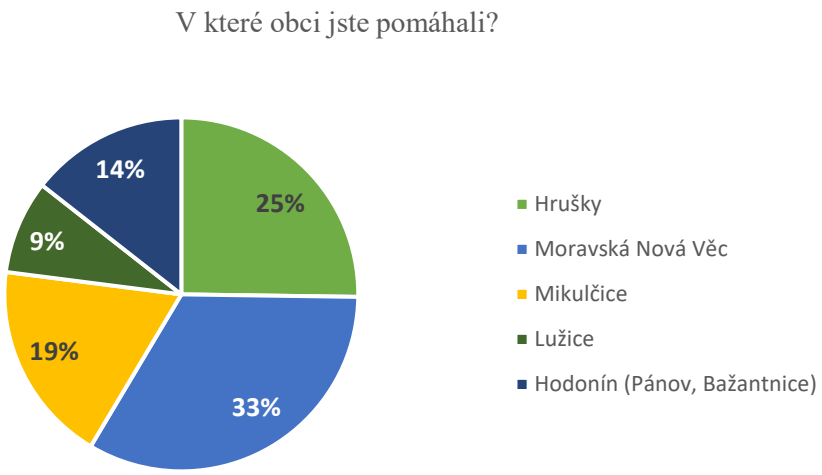

Graf 9: V které obci jste pomáhali? (Zdroj: Vlastní)

12) Byli jste spokojení s organizací v obci, kde jste pomáhali?

Dvanáctá otázka je zaměřená, jestli v té dané obci, kde pomáhali, byli spokojení s organizací. Výsledkem je, že v Hruškách bylo celkem 56 (100 %) dobrovolníku a z toho 36 dobrovolníků spokojených (64 %) a 20 nespokojených (36 %). V **Moravské Nové Vsi** bylo celkem 74 (100 %) a z toho **58 spokojených (78 %)** a 16 nespokojených (22 %). V Mikulčicích bylo celkem 41 (100 %) a z toho 31 spokojených (76 %) a 10 nespokojených (24 %). V Lužicích bylo celkem 19 (100 %) a z toho 14 spokojených (74 %) a 5 nespokojených (26 %). V Hodoníně a v jeho částech bylo celkem 32 (100 %) a z toho 20 spokojených (62,5 %) a *12 nespokojených (37,5 %).*

V závěru byli nejvíce spokojeni s organizací v Moravské Nové Vsi a nejmíň spokojení v Hodoníně.

13) Byli jste dostatečně informování, co je aktuálně zapotřebí?

Třináctá otázka se ptala na informovanost, co je aktuálně zapotřebí. Výsledkem je, že **157 dobrovolníku mělo dostatek informací a věděli co dělat (71 %)** a 65 dobrovolníku nemělo dostatek informací a museli si hledat práci sami (29 %).

14) Kde jste získával/a informace?

Čtrnáctá otázka odkazuje na získávání informací pro následnou pomoc. Výsledkem je **93 na sociálních sítích (42 %)**, 20 v Domě kultury Hodonín (9 %), 89 u koordinátorů v obci (40

%) a 20 jiná možnost (9 %). Zde nejčastěji zmiňovali, že chodili dům od domu anebo se přímo ptali jednotlivých lidí, dále krizové štáby obce.

Nejčastěji dobrovolníci získávali informace na sociálních sítích.

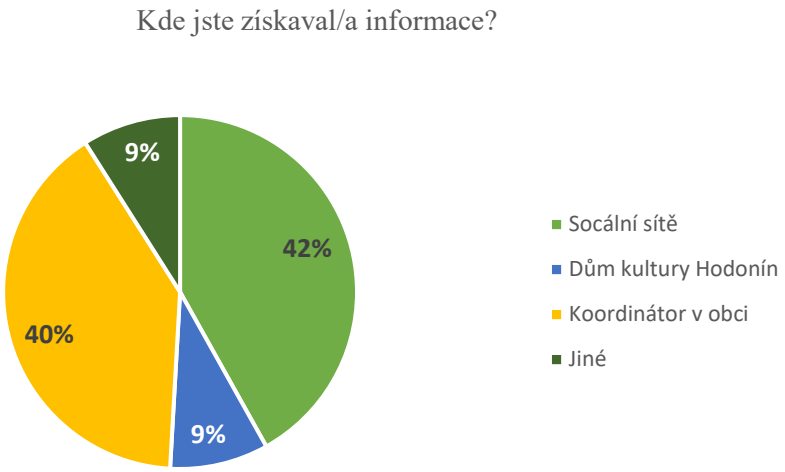

Graf 10: Kde jste získávala informace? (Zdroj: Vlastní)

15) Koordinoval někdo rozdávání práce na místě?

Patnáctá otázka zjišťuje, kdo a jak rozdával práci na místě, jestli vůbec. Výsledkem je 51 ano, pracovníci neziskovky (23 %), 28 ano, HZS (13 %), **105 ano, místní skupiny (47 %)** a 38 ne, nikdo nerozdával práci na místě (17 %).

Na místě nejčastěji rozdávaly práci místní skupiny.

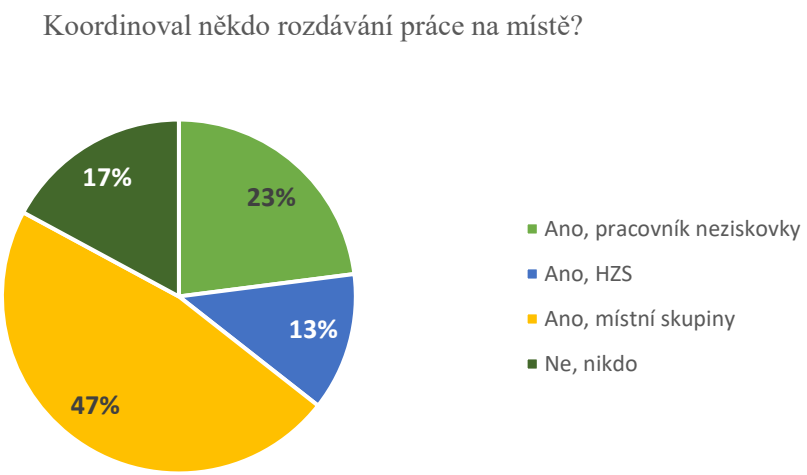

Graf 11: Koordinoval někdo rozdávání práce na místě? (Zdroj: Vlastní)

16) Chyběly Vám nějaké věci a služby?

Šestnáctá otázka se zaměřila na to, co dobrovolníkům nejvíc chybělo. Zde bylo na výběr z více možností, proto je zde 243 (100 %) odpovědí. Výsledkem je **144 že jim nic nechybělo (58 %)**, 27 nářadí (11 %), 9 jídlo (4 %), 6 voda (3 %), 6 zdravotnická péče (2 %), 16 psychická podpora (7 %), 15 pracovní pomůcky (6 %), 6 čistící a hygienické prostředky (2 %) a 16 jiné věci (7 %). Zde se nejčastěji zmiňovali sprchy a opláchnutí se vodou od prachu a celkově se v tom horku ochladit. Dále plachty na střechy a konkrétní materiál na stavby.

Ve větší míře dobrovolníkům nic nechybělo.

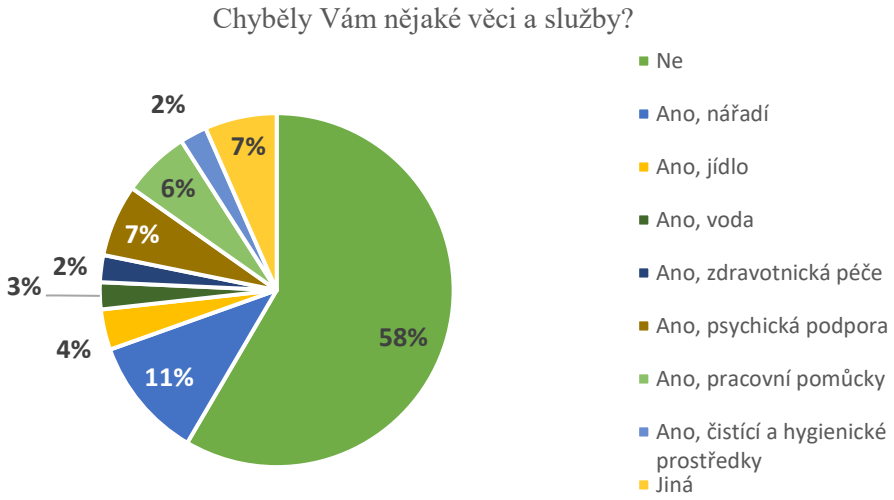

Graf 12: Chyběly Vám nějaké věci a služby? (Zdroj: Vlastní)

17) Bylo dostatek potřebného vybavení na skladu?

Sedmnáctá otázka zjišťovala množství potřebného vybavení na skladu. Výsledkem je **132 odpovědí ano (59 %),** 30 odpovědí ne (14 %) a 60 odpovědí, že nevěděli (27 %)

18) Bylo dostatečně zajištěné zásobování místních skladů?

Osmnáctá otázka se ptala, jestli bylo dostatečně zajištěné zásobování místních skladů. Výsledkem je **121 odpovědí ano (55 %)**, 27 odpovědí ne (12 %) a 74 odpovědí, že neví (33 %)

19) Byli jste dostatečně zásobování ze skladu, dle aktuální potřeby?

Devatenáctá otázka je zaměřená, jestli byli dobrovolníci dostatečně zásobování ze skladu, podle toho, co zrovna potřebovali. Výsledkem je **143 odpovědí ano (64 %)**, 30 odpovědí ne (14 %) a 49 odpovědí, že neví (22 %).

20) Jak rychlé bylo podle Vás, zásobování ze skladu přímo na místo události?

Dvacátá otázka se ptala na jak rychlé bylo zásobování ze skladu, přímo na místo. Výsledkem je **91 odpovědí, že to trvalo jen hodiny (41 %),** 29 odpovědí den (13 %), 14 odpovědí 2 a více dní (6 %) a 88, že nevěděli (40 %).

Zásobování přímo na místo události trvalo do pár hodin.

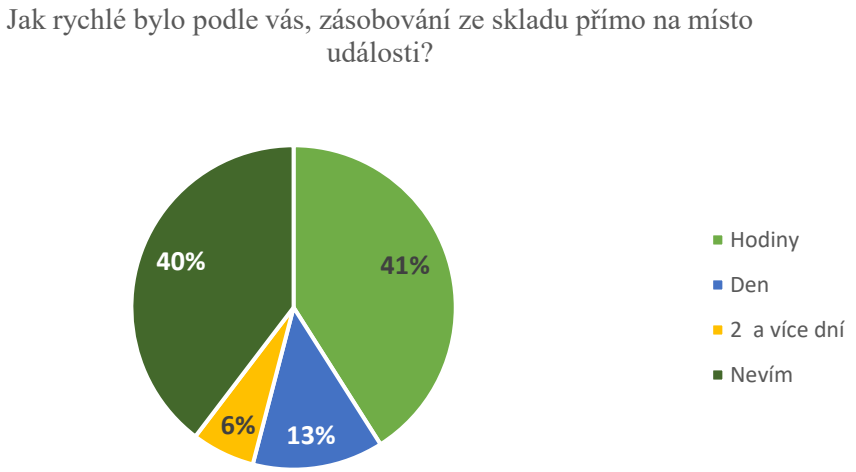

Graf 13: Jak rychlé bylo podle Vás, zásobování ze skladu přímo na místo událostí? (Zdroj: Vlastní)

21) Pokud by nastala další MU, pomohl/a byste znovu, po daných zkušenostech?

Poslední otázka se ptala dobrovolníků, jestli by znovu šli pomáhat při další MU po získaných zkušenostech. Výsledkem je **212 odpovědí ano (95 %)**, 2 odpovědi ne (1 %) a 8 odpovědí, že neví (4 %).

11 NÁVRH OPATŘENÍ KE ZLEPŠENÍ AKTUÁLNÍHO STAVU

Jednou z nejdůležitějších věcí je koordinace a komunikace mezi organizací a dobrovolníky. Jakmile se začaly ukazovat škody, začali se hlásit a dojíždět první dobrovolníci. Lidé z celé České republiky začali posílat humanitární materiál, aniž by věděli, co je zapotřebí. Spousta dobrovolníků dojížděli do zasažených oblastí odklízet sutě. Ale neuvědomovali si, že pomoc byla zapotřebí i ve skladech ohledně logistiky, dále v koordinačním centru, v kuchyni aj. Ze začátku ve skladu bylo jenom 10 pomocníků, kteří vše třídili, objížděli místa, zvedali telefony, vyřizovali a organizovali příjezdy kamionů a dobrovolníků. Za chvíli byli všichni vyčerpaní, jelikož je neměl kdo vystřídat.

Z dotazníku bylo zřejmé, že dobrovolníci přijeli z větší části vlastní dopravou. Právě z tohoto důvodu nastal jeden z prvních problémů nedostatek parkovacích míst a celkově prostoru pro důležitou techniku na odklid sutí a příjezd humanitární pomoci. Proto by bylo vhodné zajistit i odlehlá parkoviště přímo pro dobrovolníky, pro lepší přístup humanitární a záchranné dopravy do postiženého místa.

Dobrovolníci přijeli z celé České republiky a nejvíce z jižní Moravy. Vypomáhali zde víc jak měsíc. I když většina jezdila zpět domů, část dobrovolníků musela řešit ubytování. Nejčastěji pak u místních, kde zrovna pomáhali anebo vznikaly improvizovaná místa na přespání v místních tělocvičnách nebo ve stanech. Bylo by vhodné více informovat a konkrétně nabídnout možnost ubytování přímo pro dobrovolníky. Z dotazníku je vidět, že tyto možnosti nebyly využity a díky komentářům k otázce v dotazníku o nich mnohdy ani nevěděli.

Nejvíce informací bylo poskytováno přes sociální sítě, nevýhodou je, že se v takovém množství dají těžce uhlídat. Místní skupiny si zakládaly vlastní „události a stránky“ na pomoc lidem po tornádu. Dále dobrovolníci získávali informace u koordinátoru v obci. Zde dobrovolníky mátlo, že pořádně nevěděli, kdo je koordinátor a koho se mají ptát. Je zapotřebí zlepšit přehled a rychlejší komunikaci přímo na místě. Proto by bylo vhodné, aby každý hlavní člen, koordinátor či vedoucí, měl viditelné označení, např. reflexní vestu s nápisem.

Jelikož hlavní humanitární sklady bývají ve větších městech, mnohdy to zdržuje dopravu potřebných věcí skrze vzdálenost. Bylo by vhodné založit menší humanitární sklady i v okresních městech např. Hodonín a Břeclav. Zde by bylo jen pár základních věcí a nářadí. V těchto skladech by se skladoval v menším množství třeba agregáty, ledničky, pracovní pomůcky, halogeny a vše potřebné pro akutní pomoc. Při vysokých venkovních teplotách

byl nedostatek s chladícími boxy na jídlo, které se rychle kazilo. Kvůli tomu se muselo vyhazovat spousty potravin. Dále by každý humanitární sklad měl mít k dispozici vlastní auto/dodávku, pro přepravu humanitárního materiálu. Momentálně se dost spoléhalo na vlastní dopravu dobrovolníků. Jak ubývali dobrovolníci, ubývala i doprava a zpomalovalo se doplňování skladů.

Kvůli horku a vysokým teplotám byli dobrovolníci vyčerpaní a neměli se kde opláchnout. Organizace by měla zajistit i mobilní sprchy či nádoby s vodou, určené k opláchnutí a osvěžení. Jelikož byl velký počet dobrovolníků a místních lidí bez sociálního zařízení na malém místě, byly omezené a brzo nefunkční toalety. Bylo by zapotřebí zajistit více toalet, a hlavně jejich častější vyprazdňování.

Protože se na místě nacházelo hodnotné a kvalitní nářadí, začalo se bohužel krást. I když toto nářadí bylo mnohdy darované firmami, bylo by zapotřebí ho evidovat od koho a komu je zapůjčené. Bohužel se zde kradl i stavební materiál.

Nejčastěji zde byl problém hlavně v komunikaci dobrovolníci – organizace – štáby, jelikož zde bylo zapojeno příliš mnoho lidí. Protože tornádo zasáhlo velkou plochu a několik obcí, o to víc komunikace vázla. Krizové štáby mnohdy nebyly domluveni s Policii ČR. Organizace vyslala potřebný materiál na místo určení, ale Policie ČR ho dále nepustila, jelikož neměla potřebné informace. Proto tyto dodávky byly vraceny nazpět a komplikovalo se zásobování obcí. Problém bylo i špatné načasování. Ze začátku se hlásilo i dost firem či živnostníků specializovaných (elektrikáři, klempíři aj.) na pomoc, ale nebyli ještě zapotřebí a později už neměli čas.

Podle předběžných informaci bylo v zasažené oblasti přibližně 15 neformálních skupin a organizací. Bylo by vhodné vytvořit jednotný scénář zaměřený na všechny mimořádné události pro dobrovolníky, kvůli lepší koordinaci. Při přilehlých parkovištích by byly infostánky, kde by se dobrovolníci registrovali a dostávali informace. Nejvíc by pomohl úplný zákaz dobrovolníku na několik hodin/ dní podle stupně mimořádné události, než se ukončí záchranné práce. Tím by se uvolnily cesty pro HZS a těžkou techniku, a na prvním místě potřebný prostor pro záchranářské práce. Dobrovolníci by mohli začat pomáhat až na vyzvání krizového štábu daného zasaženého místa, kde, již byly zdárně ukončené záchranářské a likvidační práce.

12 NÁVRH SCÉNÁŘE POSTUPU PRO ORGANIZACI, JAK SE ZACHOVAT PŘI MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Níže je popsaný děj mimořádné události, a to konkrétněji na příkladu tornáda. Pak je navrhnuto schéma, jak by se měly organizace zachovat při mimořádných událostech

Scénář mimořádné události:

Dne 7.8. po dlouhých horkých dnech meteorologové zdůraznili varování před silnými bouřkami s možností supercel s předpokládaným výskytem tornád pro jižní část republiky. Bouřky by se měly vyskytnout mezi 11 h dopolední a 15 h odpolední. Kolem 13 h dorazila extrémní bouřka se silným deštěm a krupobitím, která zasáhla střední část okresu Hodonín na jižní Moravě. Bylo zaznamenáno tornádo, které po sobě zanechalo nespočet škod. Tornádo zasáhlo vzdálenost přibližně 10 km a šířku 240 m. Sílu tornáda meteorologové odhadují na stupeň F2 a místy až stupeň F3 a trvalo přibližně 18 minut. Tornádo se začalo utvářet od severu mezi obcemi Těmice a Bzenec, pokračovalo jižním směrem na Vracov, kde byly hlášeny první škody. Postupovalo dále k Vacenovicím, Ratíškovicím a kilometr před obcí Dubňany se rozpadlo. Obec Vracov byla zasažena v celé své délce, a proto zde byly nejrozsáhlejší škody. Dále tornádo postihlo okraj obec Vacenovice a odlehlou část Ratíškovic – Baťovka. Ve Vracově bylo zničeno 50 náhrobků na hřbitově a stržená střecha na smuteční síni. Na 60 domech byla vážně poškozena střecha a na celkem 150 domech byly rozbité okna a fasády. Značné škody utrpěla i veškerá zeleň, veřejné osvětlení autobusové zastávky. V autobazaru bylo poškozeno velké množství aut a na blízké benzínce stržena střecha a poškozené tankovací stojany. Pás stromů mezi Vracovem a Vacenovicemi byl vyvrácen. Ve Vacenovicích byla zasažena firma Anticoro, kde byla zničena střecha a betonové oplocení firmy. Dalších pět domů mělo lehce poškozeno střechy, živé ploty a skleníky v zahradách. Postupující tornádo nabylo na síle na stupeň F3 a zpustošilo velkou část vinohradů v Ratíškovicích, včetně dvou vinařství. Nejvíce škod napáchalo v odlehlé části Ratíškovice – Baťovka v areálu na výrobu a prodej hydraulické techniky ve firmě T Machinery a.s., a silně zasáhlo okolních deset domů. Na okraji dubňanského lesa vyvrátilo pár stromů a následně se rozpadlo. Létající předměty poškodily spousty aut, bylo strženo elektrické vedení a bylo zraněno několik desítek lidí, kteří se nacházeli tornádem postižených firmách. Zranění se nevyhnulo ani osmi lidem v postižených domech.

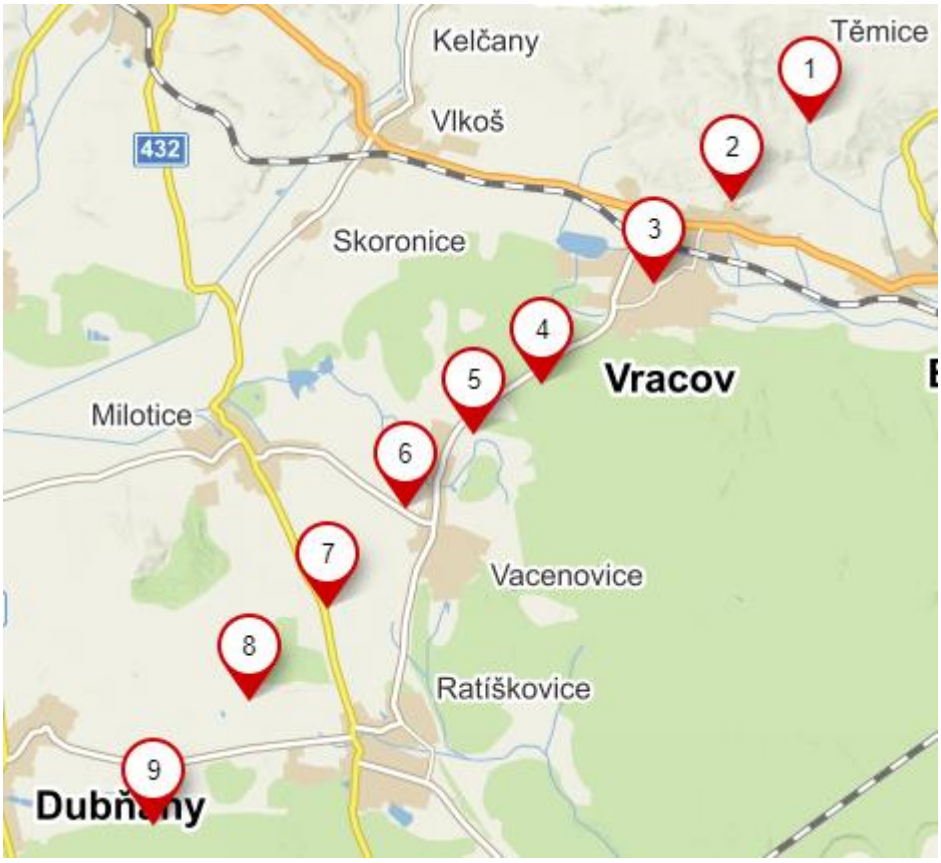

Obrázek 14: Improvizovaný směr tornáda (Zdroj: Vlastní)

Scénář pro organizace:

1) **Aktivace a kontaktování humanitárních jednotek v Jihomoravském kraji**

- Zjistit geografický rozsah mimořádné události, zjistit postižené obce, odhad zasažených domácností,
- povolání všech humanitárních organizacích, které nařizuje krizový štáb,
- povolání jednotlivých členů organizace z nejbližšího okolí **(č**lenové jsou povinni oznámit, kde jsou a zda se můžou akutně dostavit),
- sestavit terénní tým, stanovit vedoucího týmu, přidělit týmy do obcí, vyřešit dopravu, stravování a ubytování,
- zvážit a projednat aktuální potřebný humanitárního balíčku,
- zajistit další druhy pomoci (pojišťovny).

2) Zajištění zázemí

- Zázemí pro sjednávání schůzek,
- určit si frekvence schůzek,
- zázemí pro členy organizace,
- sledovat průběžný vývoj situace,
- zapisovat každou schůzku,
- zajistit směny terénních týmu,
- mít aktuální kontaktní údaje,
- hlásit střídání směn.

3) Spojení humanitárních organizací pro poskytování pomoci

- Mobilní telefon – jednotlivých členů, jednotlivých úřadu,
- pevná linka – primární pracoviště a záložní pracoviště krizového štábu,
- email – emailové kontakty jednotlivých okresních spolků a prověřených osob,
- radiostanice – předat informace místních rádiím,
- webové stránky – oficiální stránky organizace,
- sociální stránky – vždy oficiální sociální stránky,
- zajistit telefonní seznam důležitých čísel – vedoucí, velitele, koordinátory, odpovědné osoby, starosty obce,
- vše sjednotit.

4) Zajištění evakuačních center

- Mít vlastní prostory,
- mít seznam předem domluvených prostor**,**
- zajistit tělocvičny, penziony pro zasažené lidi,
- zajistit jim základní potřeby,

- zajistit jim přespání a hygienické prostory,
- zajistit místo pro rodiny s dětmi.

5) Poskytnout první pomoc a ošetřování na místě

- Zajistit prostor pro ošetřování odřenin i vážných úrazů,
- zajistit převoz do nejbližší nemocnice,
- poskytnout terénní pomoc,
- poskytnou psychosociální pomoc.

6) Zajištění humanitárních skladů

- Zajistit centrální sklad,
- zajistit místní sklady,
- vybrat sběrná místa a vhodné objekty,
- zajistit vedoucích skladů a jejich kontaktní údaje,
- vybrat potřebný počet humanitárních skladů podle rozsahu mimořádné události,
- stanovit provozní dobu,
- stanovit obsluhu humanitárních skladů,
- evidovat pohyb humanitárního materiálu,
- zajistit dostatečné označení skladů,
- informovat o množství či nedostatku humanitárního materiálu,
- shánět potřebný humanitární materiál, kterého je nedostatek,
- zajistit potřebné kontakty firem,
- třídit humanitární materiál,
- informovat o nedostatečném materiálu.

7) Příjem a výdej humanitární pomoci

- Zajistit dostatečně prostorny pro centrální sklad pro příjem a evidenci zásob,
- zajistit místní sklady pro okamžité zásobování,
- zabezpečit prostory,
- vyzvat občany k převzetí humanitární pomoci,
- připravit dopravu k postiženým lidem,
- zajistit obsluhu pro příjem a výdej humanitární pomoci.

8) Zajištění dopravy

- Zajistit dodávky,
- zajistit osobní auta,
- zajistit kamiony pro přepravu většího objemu humanitárního materiálu,
- zajistit firemní dopravní prostředky,
- zajistit dopravní prostředky složek IZS.

9) Finannčí zabezpečení

- Zveřejnit přehled čísel bankovních účtu,
- zveřejnit přehled telefonních čísel pro dárcovské SMS,
- zveřejnit sbírky na pomoc,
- předávat informace o stavu financí krizovému štábu,
- předávat finanční prostředky ze sbírek pro potřebné,
- nakupovat nezbytný materiál ze sbírek.

10) Dobrovolnická výpomoc

- Organizovat příjezd registrovaných dobrovolníku,
- registrovat dobrovolníky, poučit je o BOZP,

- nezapojovat neregistrované dobrovolníky, směřovat je k registraci,
- koordinovat dobrovolníky,
- rozdávat potřebné informace,
- rozmístit dobrovolníky do zasažených oblastí dle potřeby,
- vytvořit zázemí pro dobrovolníky,
- vytvořit ubytování, zajistit dopravu a stravování.

11) Materiálně – technické zabezpečení

- Vyčlenění materiálu z krajského skladu,
- vyčlenit materiál pro IZS,
- vyčlenit materiál pro postižené obyvatele,
- zajistit těžkou techniku pro odklid škod,
- zajistit stavební materiál,
- zajistit dodávku elektrické energií,
- zajistit pitnou vodu a dostatek užitkové vody.

12) Komunikace s veřejností

- Sjednotit formu sdělování pro všechny informační toky,
- zveřejňovat informace dle potřeby,
- tiskové zprávy za pomocí místních médií,
- aktualizovat informace na webových stránkách a sociálních sítí,
- určit si oprávněnou osobu pro zastoupení organizace.

13) Průběžná činnost v zasažených oblastech

- Převzetí pokynů a informací od vedoucího (postižená obec, kontakt na starostu),

- příprava před odjezdem (určit místo a čas, určit vybavení týmu dle klimatickým podmínkám),
- po příjezdu zkontaktovat starostu o své přítomnosti a o svých účelech,
- zkontaktovat velitele zásahu HZS,
- najít zázemí pro terénní tým,
- analyzovat situaci v místě zasažené mimořádnou událostí (provézt obchůzku),
- identifikovat potřeby obce a obyvatelstva,
- informovat občany o humanitární pomoc,
- provádět denně monitoring,
- hlásit veškeré změny.

14) Ukončení humanitární pomoci

- Ukončení bude rozhodnuto na koordinační schůzce s krizovým štábem dle vývoje situace,
- ukončení koordinace humanitární složek neznamená ukončení humanitární pomoci,
- po ukončení činnosti předat informace starostům a krizovým štábům,
- informovat o svém odjezdu starostu,
- nabízet dál psychosociální pomoc pro místní obyvatele,
- nabízet poradenství s úřady,
- nabízet humanitární materiál potřebným.

ZÁVĚR

Vlivem klimatických změn a zalidňování planety, je zapotřebí řešit větší množství problémů. Člověk se potýká jak s naturogenními mimořádnými událostmi, tak i antropogenními událostmi. V důsledku toho je zakládáno větší množství vládních i nevládních humanitárních organizací. V této diplomové práci byla zhodnocena činnost nejvíce aktivní organizace po celém světě, a to organizace Červeného kříže. Tato organizace je zastoupena ve více státech po celém světě, diplomová práce byla zaměřena na Český červený kříž a jeho působení při mimořádných událostech. Konkrétně byla popsána účast na likvidaci, humanitární pomoci a záchranářské práce při mimořádné události na jižní Moravě v roce 2021. Jednalo se o nejsilnější zaznamenané tornádo v České republice. Zapojení Českého červeného kříže v zasažené oblasti splnilo poslání základních principů organizace Mezinárodního Červeného kříže a Červeného půlměsíce. Pomocí analýzy byly zjištěny částečné nedostatky a nesrovnalosti. Nejčastěji vázla vzájemná komunikace a koordinace jednotlivých záchranných složek, dobrovolníků a místní samosprávy.

Humanitární pomoc není jen o pomoci v rozvojových zemích, ale v kterémkoliv státě na světě. Do povědomí lidí se tato humanitární pomoc dostala svou účastí ve válkou a hladomorem zasažených oblastech. Ale humanitární pomoc je čím dál více zapotřebí i při nenadálých mimořádných událostech na všech světových kontinentech. I v České republice se vyskytují mimořádné události, při kterých je potřeba tato pomoc. Velkou slabinou je zajištění dostatečných finančních prostředků. Jejich dostatek umožní budování menších humanitárních skladů dostupných širšímu okolí při výskytu mimořádné události, pořízení dopravního prostředku do vlastnictví organizace pro lepší logistiku humanitárního materiálu. Hospodaření s financemi by mělo být dostupné širší veřejnosti a mělo by být právně ošetřené. Toto není problém jen České červeného kříže, kterému je věnována diplomová práce, ale je to problém i Mezinárodního Červeného kříže a ostatních mezinárodních a národních humanitárních organizací.

Při likvidaci následků tornáda na Břeclavsku a Hodonínsku, které je popsáno v diplomové práci, se ukázala velká vlna solidarity lidí. Při zjišťování škod po tornádu se začalo hlásit velké množství dobrovolníků, kteří neváhali přijet na pomoc. Vznikal chaos a nedorozumění. Velký počet dobrovolníků na začátku se postupně snižoval, což mělo za následek prodlužování likvidačních, odklízecích a stavebních prací. Bylo by vhodné, mít co největší počet stálých registrovaných dobrovolníků, kteří by byli k dispozici k plynulému a efektivnímu zajištění těchto prací, pravidelně se střídali a nehrozilo by přetížení a vysílení.

Svou pomoc poskytly i ostatní vládní a nevládní organizace a to ADRA, Člověk v tísni, Diakonie ČCE a Charita aj neformální organizace a místní skupiny. Neopomenutelná byla i pomoc Vlády České republiky, která vyčlenila na likvidaci následků značnou finanční rezervu. Byly zřízeny i dárcovská konta a sbírky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAKEŠOVÁ, Miroslava a Vladimír KŘESŤAN. *Základy logistiky*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická Jihlava, 2008. ISBN 978-80-87035-08-5.

FOCUS, časopis: Humanitarian Logistic special, april 2010

JUKL, Marek a Jana MAJRICHOVÁ. *Století s Červeným křížem: 100 let Československého a Českého červeného kříže*. Praha: Český červený kříž, 2019. ISBN 978-80-87729-28-1.

KORECKI, Zbyšek a spol. *Distribuce humanitární pomoci a udržitelnost subjektů v humanitární operaci*. Ostrava, 2015. ISBN 978-807-4182-440

PERNICA, Petr. *Arts logistics*. Praha: Oeconomica, 2008. ISBN 978-80-245-1412-3.

PERNICA, Petr. *Logistika pro 21. století: (Supply chain management)*. Praha: Radix, 2005. ISBN 80-860-3159-4.

ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Armex, 2011. ISBN 978-80-86795-97-3.

SMETANA, Marek a Danuše KRATOCHVÍLOVÁ. *Integrovaný záchranný systém a jeho složky*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, Zdravotně sociální fakulta, 2007. ISBN 978-80-7368-337-5.

SMETANA, Marek. *Humanitární pomoc při zvládání rozsáhlých mimořádných událostí.* Ostrava, 2013. ISBN 978-80-7385-138-5

ŠENOVSKÝ, Michail, Vilém ADAMEC a Zdeněk HANUŠKA. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007.

ŠÍN, Robin. *Medicína katastrof*. Praha: Galén, [2017]. ISBN 978-80-7492-295-4.

ŠTŮSEK, Jaromír. *Řízení provozu v logistických řetězcích*. V Praze: C.H. Beck, 2007. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7179-534-6.

ŠVEJNOHA, Josef. *Historie Mezinárodního Červeného kříže*. Praha: Úřad Českého červeného kříže, 2008. ISBN 978-80-87036-28-0.

URBAN, Rudolf, Eduard BAKOŠ a Aleš KUDLÁK. *Ekonomika a logistika krizových situací v ochraně obyvatelstva I*. Brno: Univerzita obrany, 2010. ISBN 978-80-7231-757-8.

VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

ADRA. *Humanitární organizace ADRA* [online]. 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://adra.cz/o-nas/

ČČK a. Mezinárodní hnutí Červeného kříže a Červeného půlměsíce. *Český červený kříž* [online]. 2022 [cit. 2022-08-02]. Dostupné z: http://www.cervenykriz.eu/cz/hnuti.aspx

ČČK b. Národní společnosti Mezinárodního hnutí ČK & ČP. *Český červený kříž* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-02]. Dostupné z: http://www.cervenykriz.eu/cz/ns.aspx

ČČK c. Seriál Novin Červeného kříže: Mezinárodní hnutí ČK & ČP. *Český červený kříž* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-02]. Dostupné z: https://www.cervenykriz.eu/cz/mezinarodni-hnuti.aspx

ČESKÁ METEOROLOGICKÁ SPOLEČNOST (ČMS). *Elektronický meteorologický slovník (eMS)* [online]. 2017 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: http://slovnik.cmes.cz

ČESKO 2000 a. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online]. In: Sbírka zákonů. 9.8.2000 [cit. 2022-08-02]. Dostupné z: https://www.zakonyprolidi.cz

ČESKO, 2000 b. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů. [online]. In: Sbírka zákonů. 09. 08. 2000. [cit. 2021-01-11]. Dostupné z http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240

ČESKO, 2008. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. [online]. In: Sbírka zákonů. 09. 08. 2000. [cit. 2021-01-11]. Dostupné zhttps://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273

ČESKO, 2010. Zákon č. 151/2010 Sb., o zahraniční rozvojové spolupráci a humanitární pomoci poskytované do zahraničí a o změně souvisejících zákonů. [online]. In: Sbírka zákonů 21.05.2010. [cit 2021-01-11]. Dostupné z https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2010-151

ČESKO, 2015. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru. [online]. In: Sbírka zákonů. 09. 08. 2000. [cit. 2021-01-11]. Dostupné zhttps://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV *(ČHMÚ 2). 2021. „Tornádo: „Je možné předpovědět jeho výskyt?“. ČHMÚ, June 28, 2021. https://www.chmi.cz/files/portal/docs/tiskove_zpravy/2021/TZ_tornado_2021.pdf*

ČESKÝ HYDROMETEOROLOGICKÝ ÚSTAV *(ČHMÚ) et al. 2021. „Souhrnná zpráva k vyhodnocení tornáda na jihu Moravy 24. 6. 2021“. ČHMÚ, October 2021.*

ČESKÝ ROZHLAS a. K demolici je na jižní Moravě po bouřkách a tornádu určeno 150 domů. Číslo nemusí být konečné. *IRozhlas* [online]. 30.6.2021 [cit. 2022-07-28]. Dostupné z:https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/demolice-150-domu-jizni-morava_2106301132_btk

ČESKÝ ROZHLAS b. Stopa po tornádu na jihu Moravy je 26 kilometrů dlouhá, zjistili meteorologové z leteckých snímků. *IRozhlas* [online]. 25.6.2021 [cit. 2022-07-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tornada-stopa-breclav-ratiskovicce-jih-moravy_2106251703_cen

ČESKÝ ROZHLAS c. *Bouřky ve Valticích poničily téměř všechny domy i zámek. Obec Lednice vyvázla bez škod* [online]. 25.6.2021 [cit. 2022-07-29]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/bourky-ve-valticich-ponicily-temer-vsechny-domy-i-zamek-obec-lednice-vyvazla-bez_2106250931_btk

ČHMÚ a AMS a. *Tornáda: A jevy příbuzné na území České republiky* [online]. 2012, 2012 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.tornada-cz.cz

ČHMÚ a AMS b. *Definice a popis tornáda* [online]. 2012, 2012 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.tornada-cz.cz/definice/

ČHMÚ. *Souhrnná zpráva: Vyhodnocení tornáda na jihu Moravy 24.6.2021* [online]. 25.10.2021, 83 [cit. 2022-07-28]. Dostupné z: https://www.chmi.cz/files/portal/docs/tiskove_zpravy/2021/Souhrnna_zprava_tornado_24.6.2021.pdf

ČLOVĚK V TÍSNI. O nás. *Člověk v tísni* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.clovekvtisni.cz/kdo-jsme/o-nas

DIAKONIE ČCE a. O nás: Diakonie ČCE. *Diakonie ČCE* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.diakonie.cz/o-diakonii/

DIAKONIE ČCE b. Systém a řízení diakonie: Diakonie ČCE. *Diakonie ČCE* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.diakonie.cz/o-diakonii/struktura-diakonie/

DOLEJŠ, Milan a Marek VRLÁK. Dobrovolníků je v pracovní den na jižní Moravě méně. Kraj odhaduje škody po tornádu a bouřích na 15 miliard. *ČT24* [online]. 28.6.2021 [cit. 2022-07-28]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3333020-moravske-tornado-bylo-z-druhe-nejnicivejsi-kategorie-vlada-projedna-jakym-zpusobem

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS. *Ochrana obyvatelstva a krizové řízení pro pedagogické pracovníky: modul - J* [online]. 1. Praha: Ministerstvo vnitra, 2019 [cit. 2022-08-01]. ISBN 978-80-7616-048-4. Dostupné z:

https://www.krizport.cz/soubory/data/dokumenty/modul-j-ochrana-obyvatelstva-krizove-rizeni-pro-pedagogicke-pracovniky

HAAVISTO, Ira, Gyongvi KOVACS a Karen SPENS. *Supply chain management for humanitarians: Tools for practice*. Philadelphia: KoganPage, 2016. ISBN 978-0-7494-7468-3.*https://www.chmi.cz/files/portal/docs/tiskove_zpravy/2021/Souhrnna_zprava_tornado_24.6.2021.pdf*

CHARITA ČR. Kdo jsme. *Charita České republiky* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.charita.cz/kdo-jsme/

KARLÍK, Tomáš. Tornáda jsou v Česku výjimečná, to čtvrteční bylo asi nejsilnější v moderních dějinách. *ČT 24* [online]. 2021, 24.6.2021 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/3331764-tornada-jsou-v-cesku-vyjimecna-ctvrtecni-bylo-asi-nejsilnejsi-v-modernich-dejinach

KOZELKA, Petr. Obří skládky po tornádu do roka zmizí. *Novinky.cz* [online]. 10.8.2021 [cit. 2022-07-28]. Dostupné z: https://www.novinky.cz/domaci/clanek/obri-skladky-po-tornadu-do-roka-zmizi-40368641

METEOCENTRUM. Tornáda. *Meteocentrum.cz* [online]. 2021 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.meteocentrum.cz/encyklopedie/tornada

MINISTERSTVO VNITRA a. Krizový stav: Krizové řízení. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/krizovy-stav.aspx

MINISTERSTVO VNITRA b. Krizové štáby: Ústřední krizový štáb, štáb ministra vnitra. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. 2022, 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.mvcr.cz/clanek/krizove-staby-98.aspx

MINISTERSTVO VNITRA c, 2014. Příručka pro obce využitelná při vzdělávání pracovníků krizového řízení v oblasti vnitřní bezpečnosti. www.mvcr.cz. [Online] 2014. [Citace: 24. 11 2021.] https://www.mvcr.cz/soubor/prirucka-pro-obce-final-pdf.aspx.

MZV ČR a. Základní přehled humanitární pomoci. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. 2012, 2.4.2012 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/rozvojova_spoluprace/humanitarni_pomoc/prirucka_WFP_pro_nevladni_organizace/zakladni_prehled_humanitarni_pomoci.html

MZV ČR b. Humanitární agenda. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/mission.geneva/cz/humanitarni_pomoc/index.html

PAULUS, Lukáš, KRÖMER, Antonín, PETR, Jan, ČERNÝ, Jaroslav. Analýza hrozeb pro Českou republiku. *Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR* [online]. Praha 2015 [cit. 2020-05-25]. Dostupné z:https://www.hzscr.cz/soubor/analyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx

PÚČIK, Tomáš, David RÝVA, Miloslav STANĚK a Pieter GROENEMEIJER. *Damage Survey of the Violent Tornado in Southeast Czechia on 24 June 2021* [online]. 31 [cit. 2022-07-28]. Dostupné z: https://www.essl.org/cms/wp-content/uploads/24-June-2021-violent-tornado-damage-assessment-.pdf

THOMAS, Anisya. *Humanitarian logistics: Enabling disaster Response* [online]. Fritz institut, 2021 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://ftp.idu.ac.id/wp-content/uploads/ebook/ip/BUKU%20TENTANG%20LOGISTIK%20MILITER/RISET%20LM/enablingdisasterresponse.pdf

TUREK, Petr. Oblast zasažená tornádem: Kolabuje signál, obce budou bez proudu i několik dní. *Deník.cz* [online]. 25.6.2021 [cit. 2022-07-29]. Dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/tornado-signal-mobil-proud-20202021.html

Vláda ČR. 2022. Pracovní a poradní orgány vlády. vláda.cz. [Online] Vláda ČR, 2022. [Citace: 03. 02 2022.] https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brsuvod-3851/

ZÁCHRANNÝ KRUH. Mimořádné události. *Záchranný kruh: Základní informace* [online]. 2022 [cit. 2022-08-01]. Dostupné z: https://www.zachranny-kruh.cz/pro-verejnost/mimoradne-udalosti/zakladni-informace/co-jsou-to-mimoradne-udalosti.html

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

%	Procenta
§	Paragraf
ADRA	Adventist Development and Relief Agency
aj.	A jiné
č.	číslo
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
FAO	Food and Agriculture Organization
h.	hodin
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný sbor
KKCG	Karel Komárek Capital Group
km/h	kilometr za hodinu
m/s	metr za sekundu
m^2	Metr čtvereční
např.	Například
OSN	Organizace spojených národů
PhDr	Doktor filozofie
PR oddělení	Public relations oddělení
PSP	Psychosociální pomoc
Sb.	Sbírky
sv.	Svatý
t	tun
T.G. Masaryk	Tomáš Garrigue Masaryk
T.T. Fujita	Tetsuya Theodore Fujita
Tj.	To je
tzv	Tak zvaný, takzvaný
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
USAR	Urban Search and Rescue
WHO	World Health Organization
o.p.s	Obecně prospěšná společnost

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Mapa tornád v ČR (Zdroj: https://www.tornada-cz.cz/mapa/) 19
Obrázek 2: Mapa tromb v ČR (Zdroj: https://www.tornada-cz.cz/mapa/) 20
Obrázek 3: Směr tornáda z Břeclavska na Hodonínsko (Zdroj: https://www.mapy.cz)..... 38
Obrázek 4: Hrušky před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz)..... 40
Obrázek 5: Moravská Nová věc před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz) 41
Obrázek 6: Mikulčice před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz) 42
Obrázek 7: Lužice před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz) 42
Obrázek 8: Hodonín – Bažantnice před a po (Zdroj: https://www.hodoninsky.denik.cz)... 43
Obrázek 9: Třídění humanitárního materiálu (Nářadí + Kočárky) (Zdroj: ČČK) 47
Obrázek 10: Sklad Dům kultury Hodonín (Zdroj: ČČK) 48
Obrázek 11: Sklad zimní stadion Hodonín (Zdroj: ČČK) 49
Obrázek 12: Sklad Tabačka (Zdroj: ČČK) 50
Obrázek 13: Ukázka humanitárního materiálu v kamionu (Zdroj: ČČK) 51
Obrázek 14: Improvizovaný směr tornáda (Zdroj: Vlastní) 66

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Kolik Vám je let? (Zdroj: Vlastní) 53
Graf 2: Komu jste pomáhali? (Zdroj: Vlastní) 54
Graf 3: Jak jste pomáhali? (Zdroj: Vlastní) 55
Graf 4: Odkud jste přijeli pomáhat? (Zdroj: Vlastní) 55
Graf 5: Jak jste se dopravili do dané oblasti zasažené tornádem? (Zdroj: Vlastní) 56
Graf 6: Jak dlouho jste pomáhali v dané oblasti? (Zdroj: Vlastní) 57
Graf 7: Jak jste řešili ubytování? (Zdroj: Vlastní) 57
Graf 8: Jak jste vyřešili uvolnění ze zaměstnání? (Zdroj: Vlastní) 58
Graf 9: V které obci jste pomáhali? (Zdroj: Vlastní) 59
Graf 10: Kde jste získávala informace? (Zdroj: Vlastní) 60
Graf 11: Koordinoval někdo rozdávání práce na místě? (Zdroj: Vlastní) 60
Graf 12: Chyběly Vám nějaké věci a služby? (Zdroj: Vlastní) 61

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Popis směru tornáda (Zdroj: https://www.mapy.cz).....38

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Formulář na demolici a poškození střech od ČČK……84

Příloha P II: Dotazník pro dobrovolníky ……..86

PŘÍLOHA P I: FORMULÁŘ NA DEMOLICI A POŠKOZENÍ STŘECH OD ČČK

Český červený kříž, Rozdělovská 63, 169 00 Praha 6

PROJEKT POMOCI K OBNOVĚ BYDLENÍ Z FONDU HUMANITY ČČK

Podmínky:

- Podpora je určena všem lidem, kteří při tornádu ztratili původní možnost bydlení, jejich dům byl zničen zcela nebo zásadně, musí být demolován a byl/bude vydán tzv. **demoliční výměr.**
- Žádost může být podána svéprávnou osobou starší 18 let mající trvalé bydliště v obci postižené tornádem alespoň ke dni vzniku události (výjimky posuzuje ČČK).
- O přiznání finanční pomoci k obnově bydlení rozhoduje na základě doporučení obce ČČK.

A OSOBA/DOMÁCNOST splňující podmínky pro poskytnutí finančního příspěvku na obnovu bydlení z Fondu humanity ČČK

Jméno ..... příjmení ..... rodné číslo ...../.....

Trvalé bydliště .....

Forma pomoci (zatrhněte): ☐ voucher na stavební materiál ☐ finanční příspěvek

Číslo účtu (v případě finančního příspěvku) ..... peněžní ústav.....

OP číslo ..... telefon ..... e-mail .....

B DEMOLIČNÍ VÝMĚR

Číslo demoličního výměru ..... datum vydání .....

kým vydán .....

Uvedený demoliční výměr je přílohou žádosti.
Pokud dosud není demoliční výměr vydán, lze jej prozatímně nahradit potvrzením obce (bod C) a bude dodán doložen následně.

Žadatel bere na vědomí, že jeho osobní údaje budou zpracovány ČČK za účelem realizace projektu obnova bydlení. Zpracování osobních údajů se řídí zásadami dostupnými na www.cervenykriz.eu/ochrana-osobnich-udaju

Dne čitelný podpis žadatele

C DOPORUČENÍ OBCE

Obec ..... IČO .....

zastoupená starostou .....

potvrzuje pravdivost uvedených údajů a doporučuje žádost ke schválení.

Dne jméno a podpis starosty a razítko obce

Vyplněnou žádost zašlete na adresu:
Český červený kříž, RNDr. Josef Konečný, Rozdělovská 2467/63, 169 00 Praha 6,
e-mail: konecny.josef@cervenykriz.eu, telefon: 251 104 209, 777 144 276

Úřad ČČK, Rozdělovská 63, 169 00 Praha 6

PROJEKT PODPORY Z FONDU HUMANITY ČČK „STŘECHA“

- Podpora je určena všem majitelům domů (objektů k bydlení), u kterých došlo při tornádu **k většímu poškození střechy.**
- **Žádost může být podána majitelem nemovitosti (výjimky posuzuje ČČK) do 31.8.2021.**
- O přiznání finanční příspěvku rozhoduje na základě doporučení obce ČČK.

A ŽADATEL – majitel/spolumajitel splňující podmínky poskytnutí finančního příspěvku

Jméno ..... Příjmení ..... Rodné číslo ...../.....

Adresa poškozené nemovitosti (obec,čp.)
.....

Číslo účtu ..... Kód banky .....

OP číslo ..... Telefon ..... E-mail.....

B GDPR

Žadatel bere na vědomí, že jeho osobní údaje budou zpracovány ČČK za účelem realizace projektu obnova bydlení. Zpracování osobních údajů se řídí zásadami dostupnými na www.cervenykriz.eu/ochrana-osobnich-udaju

Dne čitelný podpis žadatele

C DOPORUČENÍ OBCE

Obec ..... IČO .....

zastoupená starostou .....

potvrzuje pravdivost uvedených údajů a doporučuje žádost ke schválení.

Dne jméno a podpis starosty a razítko obce

D PŘÍLOHA

Fotografie poškozené střechy nebo současného stavu střechy (i již opravené). Max. 3 foto.

Vyplněný dotazník zašlete do 31.8.2021na adresu:

e-mail: strecha@cervenykriz.eu telefon: 251 104 111, 777 144 276
Český červený kříž, Rozdělovská 2467/63, 169 00 Praha 6,

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK PRO DOBROVOLNÍKY

Dotazník pro dobrovolníky Tornáda 2021

Dobrý den. Jsem studentka posledního ročníku magisterského studia Univerzity Tomáše Bati, studuji na Fakultě logistiky a krizového řízení. Tím to bych Vás chtěla poprosit o vyplnění dotazníku k mé diplomové práci.

Dotazník je zaměřený na dobrovolníky, co pomáhali v oblasti zasažené tornádem na jižní Moravě v roce 2021. Spolupracuji s Českým Červeným Křížem a budu pro ně dělat návrh, jak postupovat při podobných mimořádných události. Dotazník je hlavně zaměřený, co Vám chybělo, co byste rádi uvítali, popřípadě čemu by se dalo předcházet pro rychlejší a snadnější spolupráci pro obě strany.

Dotazník obsahuje 21 uzavřených otázek a zabere Vám přibližně 5 minut.

Děkuji Vám za vyplnění, Eva Vavříková.

1) Jste?
   - Žena
   - Muž
2) Kolik Vám je let?
   - 15-20
   - 20-30
   - 30-40
   - 40-50
   - 50
3) Žijete v oblasti zasažené tornádem?
   - Ano
   - Ne
4) Komu jste pomáhali?
   - Rodina
   - Známý
   - Cizí
5) Jak jste pomáhali?
   - Odklízecí práce
   - Rozvoz humanitárního materiálu
   - Organizaci ve skladu, ve stanech, administrativa
   - Rozvoz jídla, pití
   - Stavební práce
   - Jiná možnost…

6) Odkud jste přijeli pomáhat?

- Hlavní město Praha
- Středočeský kraj
- Jihočeský kraj
- Plzeňský kraj
- Karlovarský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Kraj Vysočina
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

7) Jak jste se dopravili do dané oblasti zasažené tornádem?

- Vlastní doprava (vlastní auto)
- Organizovaná hromadná doprava KD/ Skaut/ ČČK (Autobus)
- Skupinová doprava (Dohoda s více lidmi do jednoho auta)
- Veřejná doprava (vlak, autobus)
- Jiná možnost…

8) Jak dlouho jste pomáhali v dané oblasti?

- 1-2 dny
- 3-4 dny
- 5-6 dní
- Týden
- 2-3 týdny
- Měsíc
- Víc jak měsíc

9) Jak jste řešili ubytování?

- Ubytovací vlak
- Stan
- Ubytování u místních
- Ubytování v penzionu, hotelu
- Kulturní dům Hodonín
- Auto
- Tělocvična
- Dojíždění dom
- Jiná možnost…

10) Jak jste vyřešili uvolnění ze zaměstnání?

- Dovolená
- Placené volno (mimořádné)
- Neplacené volno
- Po pracovní době
- Nezaměstnaný
- Student
- Důchodce

11) V které obci jste pomáhali?

- Hrušky
- Moravská Nová Ves
- Mikulčice
- Lužice
- Hodonín (Kapřiska, Bažantnice, Pánov)

12) Byli jste spokojení s organizací v obci, kde jste pomáhali?

- Ano
- Ne

13) Byli jste dostatečně informování, co je aktuálně zapotřebí?

- Ano, věděl/a jsem co mám dělat
- Ne, musel/a jsem si hledat práci sám/a

14) Kde jste získával/a informace?

- Sociální sítě
- Kulturní dům Hodonín
- Koordinátor v obci
- Jiná možnost…

15) Koordinoval někdo rozdávání práce na místě?

- Ano, pracovník neziskovky
- Ano, HZS
- Ano, místní skupiny
- Ne, nikdo

16) Chyběli Vám nějaké věci a služby?

- Ne
- Ano, nářadí
- Ano, jídlo
- Ano, voda
- Ano, zdravotnická péče
- Ano, psychická podpora
- Ano, pracovní pomůcky
- Ano, čistící a hygienické prostředky
- Jiná možnost…

17) Bylo dostatek potřebného vybavení na skladu?

- Ano
- Ne
- Nevím

18) Bylo dostatečně zajištěné zásobování místních skladů?

- Ano
- Ne
- Nevím

19) Byli jste dostatečně zásobování ze skladu, dle aktuální potřeby?

- Ano
- Ne
- Nevím

20) Jak rychlé bylo podle Vás, zásobování ze skladu přímo na místo události?

- Hodiny
- 2 a více dní
- Den
- Nevím

21) Pokud by nastala další MU, pomohl/a byste znovu, po daných zkušenostech?

- Ano
- Ne
- Nevím